

# PROLETAREC

Slovensko Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

ŠT. (NO.) 611.

CHICAGO, ILL., dne 29. maja (May 29) 1919.

LETO (VOL.) XIV.

Upravništvo (Office) 3639 WEST 26th ST., CHICAGO, ILL.—Telephone, Lawndale 2407

## SOCIALIZEM IN ANARHIZEM.

Pred vojno je bilo o socializmu razširjenih več krivih kakor pravih pojmov. Dogodki vojne so pomnožili konfuznost. In danes je zmeda večja, nego je bila kdaj prej, kar daje kritičarjem socializma ceneno priliko, da si izbere iz zmešnjave, kar je najbolj zmedeno, pa obsojajo na podlagi tega ves socializem.

Svet je preplavila nezadovoljnost, ki je pač izza vsega vojnega trpljenja in vpričo nezadovoljivih razmer, ki so ostale izza vojne, vse-skozi razumljiva. Ta nezadovoljnost zahteva nekaj, kar bi bilo boljše od sedanjega in za svoje zahteve išče ime. Socializam je že davno poznala kot izraz nezadovoljnosti, pa imenuje tudi svoje zahteve kratkomalo "socializem". Na žalost pa ne ve, v čem je bistvo socializma, ker ga ni nikdar študirala. Pod zastavo socializma nastopajo sedaj ljudje, ki so od daleč slišali nekaj zvoniti o njem, pa mislijo, da zadostuje to; ljudje, ki so si iz fraz nasprotnikov nekaj sestavili, pa mislijo, da je to sistem socializma; ljudje, ki hočejo po sili biti izumitelji pa menijo po zgledu utopistov, da se tudi družabni sistemi lahko izumejo; negativni revolucionarji, ki fantazirajo, da zadostuje uničenje sedanjega, češ iz razvalin nastane že kaj boljšega.

Seveda ima vse to svoje vzroke in znanstveno misleči socialist se najmanje čudi takim prikaznim. Ampak iz tega ne sledi, da bi morali prevdarni socialisti meni nič tebi nič kapitulirati pred novimi preroki, zato ker si nadevajo socialistično ime. Socializem je izza Marxa postal del znanosti. Kakor vsako znanstveno delo je pač tudi socialistična teorija podvržena kritiki, ampak kdor hoče kritizirati, mora poznati predmet. Tega ne more nadomestiti nobena "zdrava pamet", kajti znanje ne prihaja od samega razuma, temveč od učenja.

Iz nezadostnega razumevanja in spekulacije izhajajo vsakovrstni sistemi, ki se izdajajo za socialistične, ker se seveda nobeni filozofiji, nobeni struji ali stranki ne more prepovedati, da se imenuje, kakor se hoče. Tako ni nič ne- navadnega, da se anarhisti sami imenujejo socialiste; včasih hoče biti kateri izmed njih temeljit, pa pravi "sem anarhističen socialist", in pri tem navadno ne ve, da je izrekel največje protislovje, ki si ga je mogoče misliti.

Anarhizem in socializem nimata nič drugega skupnega, kakor da sta v opoziciji proti

sedanjemu socialnemu sistemu. Ali iz tega ne sledi niti najmanjše sorodstvo. Tudi fevdalci so nasprotni kapitalističnemu sistemu, a gotovo ne pride nikomur na misel, da bi jih postavljali v eno vrsto s socialisti. Protikapitalistični so zastopniki umirajočih malih obrti in drobnega poljedelstva; ali njih tendence so prav tako protisocialistične, kakor so protikapitalistične.

Za presojanje kakšne socialne smeri ne zadostuje njena negativna stran; to se pravi: Ni dovolj, da vemo, česa noče, oziroma kaj hoče odstraniti, ampak merodajno je to, kar hoče postaviti na mesto odstranjenega.

Anarhizem hoče odstraniti sedanji družabni sistem. Toda kaj naj ga nadomesti?

Odgovor na to vprašanje je zelo težak, zakaj anarhizem ni enotna doktrina, ampak ima skoraj toliko različnih razlagalcev, kolikor je anarhistov na svetu. Pravzaprav se strinjajo le v tem, da lahko vsakdo misli, kar hoče in dela, kar hoče. Kljub temu teoretičnemu priznanju se pa kaj hitro spopadejo, če mislijo različno.

Anarhizem pomeni brezvladje. Anarhisti hočejo torej tako stanje na svetu, da ne vlada nihče. Ali že v tej temeljni točki se ne strinjajo med sabo; čim pride do vprašanja, kaj je pravzaprav vlada in vladanje, si anarhisti nasprotujejo. Najdoslednejši — lahko bi se reklo "radikalni" — med njimi smatrajo vsako pravico ukazovanja za vladanje. Eden njihovih glavnih prerokov je bil Max Stirner, čigar knjiga "Edini in njegova lastnina" je svoječasno veljala za glavni anarhistični evangelij. Pisana je res lepo, prikupljiva je in mestoma briljantna. To se pa lahko pravi tudi o mnogih drugih utopijah, in Stirnerjeva velika ideja ni nič drugega, kakor utopija. Njemu je posameznik vse; individualna pravica je neomejena; vse sme, kar more. Posameznikovi interesi stoje nad vsemi drugimi in če ne izrabi svoje moči v vsakem slučaju tako, kakor bi mogel, stori to le zaradi tega, ker si zavaruje svoje interese bolje s kompromisom, z zmernostjo ali s kooperacijo.

To je individualistični anarhizem, edini, ki se pravzaprav po pravici imenuje anarhizem.

Vzemimo na drugi strani Kropotkina. Tudi on igra v anarhističnem svetu veliko vlogo. Zelo simpatičen je kot oseba in kot pisatelj. Vir njegove filozofije je solidarnost. Merodajni so mu v prvi vrsti skupni interesi; v njih okvirju mora

posameznik iskati svoje interese. Njegovo doktrino imenujejo komunistični anarhizem.

Med tema dvema filozofijama je razdalja večja, kakor med dvema svetoma. Obe pa sta anarhistični. In vmes je toliko vrst barv, nians anarhizma in anarhistov od Prourhona do Bakunina, od Mosta do Mackaya, da je klasifikacija vseh skoraj nemogoča.

Pogostoma je slišati, da imata socializem in anarhizem pač različne poti, ampak enak cilj. To je absolutno napačno. Anarhizem, pa naj bo že kakršenkoli, gleda ne le na sedanost, temveč tudi v bodočnost s popolnoma drugačnimi očmi, kakor socializem. Zaradi brezmejnega kaosa v anarhističnem taboru je seveda težko reči, kakšen bo bodi anarhistični svet; ampak če se vpoštevajo spisi anarhistov, ki imajo kaj več vrednosti od navadnih hujskarskih pamfletov ali navodil za fabriciranje bomb, se lahko pravi, da se ne vjema ne ena anarhistična doktrina s socialističnim sistemom.

Napačno bi bilo postavljati se na tesno stališče filistra, ki vidi v anarhistih le izdelovalce peklenskih strojev, požigalce, morilce, sploh izmeček človeštva. Med njimi je bilo in je še mnogo plemenitih, skrajno požrtvovalnih, visoko izobraženih ljudi. Anarhija jim je ideal in marsikateri njihovih glav se ne more nič v toliki meri očitati, kakor da je preveč idealistična. Seveda ni s tem rečeno, da ni v njihovih vrstah nevednežev, površno izobraženih in svoje skromno znanje silno precenjujočih možganov histeričnih fanatikov in tudi popolnih zločincev. Ali če ne bi bilo anarhizmu nič družega očitati, ne bi bil to razlog za odklanjanje, kajti vse take prikazni najdemo tudi v drugih strankah. Sicer je naravno, da so v skupini, ki stoji navidezno v najkrutejši opoziciji zoper vse obstoječe, izredno ugodna tla za silovite izbruhe; obsojati se pa vendar ne more nobena teorija zaradi tega, ker jo posamezniki napačno razumejo ali pa jo skušajo uvesti v prakso brez izbire sredstev.

Glavni ugovori proti anarhizmu so druge vrste. Anarhist je utopist. Ustvari si ideal po svoji glavi, pa hoče prisiliti svet, da ga sprejme. Nikjer ni toliko govora o svobodi, kolikor med anarhisti; ali nikdar jim ne pride na misel, da so sami največji tirani, ali vsaj poskušajo biti to, zakaj tiranstvo je, če zahtevajo od vsega ljudstva, da naj enostavno veruje v njihove doktrine in se jim pokloni. Kakor v vsakem utopizmu, je tudi v anarhizmu nekaj mistično religioznega, kljub temu, da se izdajajo njega prištaši navadno za največje brezverce.

Vsa njih teorija bi bila nemogoča brez te religioznosti, katere podlaga je slepa vera v absolutno dobroto človeka. Ljudska plemenitost je baje vklenjena, ker ni človek prost. Treba je ljudem le dati svobode, pa bodo enaki bogovom. Svoboda pa bo na svetu, kadar ne bo nobene vlade v nobeni obliki.

To absolutno brezvladje, ki se druži z brez-pogojnim, neomejenim individualizmom, brani jo pač večinoma le tisti, ki se ne ganejo nikamor od knjig, pa manjši bogovi, ki jih skušajo v vsem posnemati. Drugi, ki imajo kaj dotike s praktičnim življenjem, so pripravljeni napraviti različne koncesije. Organizacija ni pri anarhistih kaj preveč v čisljih, ker je nemogoča brez discipline; ta se pa ne vjema z neskončno in neovirano svobodo. Ampak če hočejo kaj doseči, morajo tudi anarhisti vsaj za silo postati praktični in se — bodisi tudi z vsakovrstnimi pridržki — prilagoditi kakšni formi organizacije. Čim store ta korak, morajo pa neizogibno zapustiti svoje strogo načelno stališče in postati kompromisniki. V začetkih so skušali ostati "sami sebi zvesti" in biti tudi na sejah pravi anarhisti; spoznali so pa prav kmalu, da ne pridejo nikamor na ta način. Vsakdo je govoril, kar je hotel, kadar in dokler je hotel, včasih jih je govorilo po deset obenem, o sklepih ali sploh o kakšnih rezultatih pa v teh razmerah seveda ni moglo biti govora. Nič ni pomagalo, treba je bilo voliti predsednika, torej v svojem lastnem krogu ustanoviti vlado; treba je bilo izdelati pravila, torej ustanoviti zakon. Z drugimi besedami: Treba je bilo odstraniti anarhijo iz anarhizma.

Nekateri odkritosrnejši duhovi so menili, da je treba ta fakt tudi priznati. Popolno brezvladje je praktično res nemogoče, vsaj za sedaj, ko so ljudje še preveč podvrženi navadam in dedščinam družbe. Tolažili so se pa s tem, da izpremeni zmagava anarhizma, v katero so fatalistično verjeli, vse do temelja in tedaj da postane človek tisto popolno bitje, ki bo znalo anarhistično živeti. Če se pa mora priznati, da je nekakšna oblika vlade celo v anarhističnih krogih potrebna, se ne more taka potreba meni nič tebi nič tajiti v družbi. Torej je treba anarhizem razlagati tako, da odklanja vsako nasilno vlado, ne pa vsako vlado sploh.

Ortodoksnih zastavonoše so protestirali. S takimi koncesijami se zanikuje anarhizem. Vsako priznanje v tej smeri je izdajstvo, slaboten kompromis, prvi korak na poti navzdol. Praktičarji niso hoteli molče prenašati takih očijan. Vrstile so se polemike, vnmali so se boji, nastajale so nasprotnne struje.

Na drugi strani je šel čisti individualizem, ne meneč se za fakične razmere na zemlji, dosledno, svojo pot po teoretično-filozofičnih spekulativnih poljanah dalje in je — čisto pravilno — primarširal do ... anarhističnega aristokratizma. Ušesa zbole človeka, kadar sliši to risonančno zvezo besed, v kateri se zdi, da je najbolj kričeče protislovje. Pa vendar je stvar popolnoma dosledna in svojega največjega preroka je našla v Nietzscheju. Sijajen stilist, velik mojster besede in mogočen umetnik, je Nietzsche v sebi združeval anarhizem in aristokracijo — oboje kot rezultat nepopustljivega individualizma. Njegov "nadčlovek" je aristokrat,

presegaajoč vse sedanje plemstvo; saj stoji za popolno, visoko stopnjo nad današnjim človeštvom; prav zato, ker je tak aristokrat, je lahko anarhist, to se pravi, ni se mu treba pokoravati nobeni vladi, ker je sam svoj vladar; ni mu treba priznavati nobenih zakonov razun svojih. Pri tem pa ne gre drugače, kakor da se razvije iz njega neke vrste novo veličanstvo, kateremu mora vsa "čreda" služiti, ker stoji globoko pod njim in ne more prisiliti njega, da bi ji služil.

Anarhije v tem smislu pa ni treba šele ustvarjati. Sedanja družba je je vsa polna. Res da ni Nietzschejevega odnosno Zarastustrovega "nadčloveka" še na svetu; žive pa njegovi najbližji sorodniki, milijonarji in multimilijonarji, ki ne govore tako fino kakor Zarastustra, v praksi pa izvršujejo prav to, do česar jim je Nietzsche dal pravico. Ker so močni, izrabljajo svojo moč, prezirajo neljube jim zakone, zaničujejo maso in ne pozabijo na bič, kadar gredo k ženski.

Čemu v družbi, ki je vsa prepredena z anarhijo, boj za anarhizem? Veliko bolj potrebno je odpraviti anarhijo iz družbe, pa ji dati red, ki bo res uspešen. To hoče socializem, in zato je zblizanje, sodelovanje in sporazum med anarhizmom in socializmom nemogoče. Oba delata v smerih, ki se bolj in bolj razhajata, a nikdar ne združita.

## Wilson in delavsko vprašanje.

Za otvoritev ameriškega kongresa, ki je prvič po volitvah zbran na izrednem zasedanju, je predsednik Wilson sestavil obširno poslanico, nanašajočo se na razne aktualne probleme, med katerimi je po njegovem mnenju tudi delavsko vprašanje. V tem se šef eksekutive Zedinjenih držav gotovo ne moti. Kdor ni razumel važnosti delavskega vprašanja pred vojno, so ga morali dogodki med vojno in po vojni poučiti o njej, če je sploh sposoben, da se kaj nauči iz realne zgodovine. Rešitev tega vprašanja je tako nujna, da zaostaja sklepanje političnega miru za njo. Ali s tem, da se priznava važnost problema, je malo storjeno. Kardinalno vprašanje je, kako naj se doseže rešitev, oziroma kako se more doseči; kajti le tisti način, ki je mogoč, je uspešen in dober. Spekulacije, ki niso utemeljene v stvarnih razmerah, ostajajo neplodne, tudi če je njih namen najidealnejši in najplemenitejši.

Nedvomno je zelo zanimivo, kakšni so nazori predsednika Wilsona o tem problemu, katerega važnost sam naglašja, in kako si zamišlja njega rešitev. V svoji poslanici pravi o tem predmetu v glavnem sledeče:

"Vprašanje, ki stoji v času sedanjega velikega prebujenja v vsaki deželi v ospredju vsega, je vprašanje dela... Ampak vprašanje dela ne smatram za vprašanje uspešne industrialne

produkcije, za vprašanje, kako dobiti dela in doseči uspeha proti trgovskim in industrialnim tekmečem. Mislim na mnogo večje in važnejše vprašanje, kako bi mogli možje in ženske, opravljajoč dnevno delo sveta, doseči stopnjevano zboljšanje delovnih pogojev, da bi bili srečnejši in da bi jim skupine in industrije, ki jih njih delo vzdržuje, bolje poslužile.

Po dosedanjem tiru ne moremo dalje. Zašli smo predaleč. Pravega narodnega življenja ne moremo živeti in zadostnega uspeha industrialne družbe ne moremo doseči, če si bosta kapital in delo nadalje nasprotnika, namesto da bi bila družabnika, če si tudi nadalje ne bosta zaupala, ampak snovala načrte, kako bi drug drugemu kljubovala. Ta slaba pot nas je zavedla v zagatoto. Treba nam je najti skupno pot v drugačni smeri in z zelo različnim namenom. Ta smer ne sme voditi le k gromadenju, ampak k pravi kooperaciji in družabništvu, utemeljenem v faktični skupnosti interesov in v skupni kontroli.

Danes obstaja v resnici skupnost interesov med kapitalom in delom, toda nikjer je ni bilo opaziti v akciji. Prakticirati in izražati se more le v novi organizaciji industrije. Genius naših podjetnikov in praktični zdravi smisel naših delavcev gotovo lahko ustanovi tako skupnost...

Delavsko zakonodajstvo je pač predvsem stvar posameznih držav; ali novega duha in organizacijsko metodo, katero je treba izdelati, sploh ne more izzvati zakonodajstvo v taki meri, kakor vzajemni sporazum in prostovoljna kooperacija kapitalistov, upravnikov in delavcev...

Predmet vseh reform v tej glavni stvari mora biti prava demokracija industrije, osnovana na popolnem priznanju pravice onih, ki delajo, naj so v kateremkoli razredu, da morejo na kakšen organičen način biti udeleženi pri vsaki odločitvi, ki se neposredno dotika njih blaginje ali tiste naloge, ki jim je v industriji dodeljena."

Predsednik Wilson govori v razlaganju svojih nazorov gotovo iz dobrega srca in o njegovi odkritosrčnosti ne dvomimo. Toda če bi bile njegove sugestije, ki gredo za tem, da naj se tudi federalno zakonodajstvo bavi z zboljšanjem delavskega položaja v smeri, označeni v njegovi poslanici, nastaja vendar vprašanje, koliko uspeha je mogoče pričakovati od njegovih priporočil, če vzamemo v poštev, da ima sedanji kongres republikansko, torej Wilsonu politično nasprotno večino, in da se ne more predsednik zanašati niti na vse dele svoje, demokratične stranke. V zadnji se že nekaj časa opaža močna opozicija proti Wilsonu; razni voditelji njegove stranke se strinjajo v tem, da ga imenujejo socialista. To je seveda popolnoma krivična obdolžitev, enako krivična za Wilsona kakor za socializem. Prav besede, ki jih je v svoji poslanici zapisal o delavskem vprašanju, potrjujejo to do zadnje pike. Predsednik stoji z obema nogama na temeljih sedanjega družabnega reda, pa misli, da je mogoče tudi na tej podlagi zboljš-

šati delavski položaj tako temeljito, da odpadajo razlogi za delavsko nezadovoljnost in nastane med kapitalom in delom harmonija. Še več: On misli, da je mogoče doseči to harmonijo z enostavnim sporazumom med kapitalisti in delavci.

Socialisti ne verjamejo tega. Oni ne verujejo v harmonijo kapitala in dela; oni ne verujejo, da se more delavsko vprašanje rešiti v okvirju kapitalistične družbe. V temeljnih nazorih je med Wilsonovimi in socialističnimi idejami nepremostljiv prepad. Ali če so v republičanskem in demokratičnem taboru vplivni ljudje složni v tem, da pravijo Wilsonu "socialist", se iz tega lahko sklepa, da ne bo našel ne pri svoji stranki, ne pri opoziciji dovolj podpore za kakršnokoli resno delo, ki bi bilo namenjeno zboljšanju delavskega položaja. Na sedanji kongres se delavstvo nikakor ne more zanašati — ne za uspešne reforme, še manj pa za faktilčno rešitev svojega vprašanja.

Kljub temu je obžalovanja vredno, da ne dovoli predsedniku Wilsonu njegova konservativnost globokejšega vpogleda v bistvo socialnega vprašanja, od katerega se delovski problem ne more ločiti. V svoji poslanici govori o trgovski in industrijalni konkurenci. Dotika se je le mimogrede; ali kdor hoče prav razumeti velike družabne probleme, mora pretehtati pomen te konkurence s stališča družabnih interesov.

Trgovska in industrijalna konkurenca, ena z drugo neločljivo spojena, je plod kapitalističnega družabnega sistema, in sicer njega neizogiben plod. Ta konkurenca pa sama na sebi pomeni spor. Njegova važnosti tiči v tem, da gre za gospodarske interese. Ali napravi profit Peter ali Pavel? — to je vprašanje. Oba bi ga rada napravila, morda tudi še kdo tretji, četrti, deseti. Prijeten ni tak spor niti med malimi kramarji. V industriji pa ne gre za drobiž, temveč za debele, za milijonske profite. Pogostoma gre za obstanek kakšnega podjetnika ali podjetja. Konkurenca vlada na nacionalnem in na internacionalnem polju. Hudi so njeni učinki doma, skrajno nevarni postajajo v internacionalnih odnošajih. Vojne zaradi trgovske konkurence so tako očitno dejstvo, da ga ne utaji nobena kamuflaža.

Wilson jemlje konkurenco enostavno kot fakt. Socializem jo sicer vpoštevava kot fakt v sedanjih razmerah; ali njo in njene učinke študira, analizira jih, in spoznavajoč njih fatalno kvarnost, preiskuje, kako bi jih bilo mogoče odstraniti in kako se vjema družabni razvoj z njih odstranitvijo. Kar je danes fakt, ni zaradi tega še nedotakljiva svetinja.

Hude konsekvence konkurence čuti tudi kapitalistični svet. Nujni razvoj kapitalizma pa vodi do tega, da se konkurenca do gotove meje res odstranjuje; ali sredstvo za ta namen je zopet konkurenca, in sicer najsrđitejša, najbolj neprizanesljiva konkurenca. Parola se glasi:

Uničimo s svojo konkurenco vse male tekmece, pa se znanprej rešimo konkurence. Žrtve tega procesa so srednji sloji. Posledica na ta način odstranjene konkurence je kapitalistični monopol.

Konkurenca uničuje slabejšega. Ta se seveda brani, dokler more. Dopovedati si ne da, da je njegov boj obupen. Na simpatije konsumentov apelira; toda konsumenti imajo tudi interese in kupujejo tam, kjer je zanje bolje. Da bi mogel pritlikavski producent vztrajati, skuša prodajati ceneje, in da bi mu bilo to mogoče, odira svoje delavce do skrajnosti. Naposled vse skupaj nič ne pomaga. Velekapital je močnejši; da pospeši ves proces sebi v prid, prodaja lahko tudi z izgubo, katero si lahko povrne, kadar se iznebi tekmecev.

Konkurenca razjeda socialno življenje. Monopol prinaša druge nevarnosti; konsumenti so mu izročeni na milost in nemilost, proti delavstvu pa lahko nastopa z vse drugačno silo kakor mali podjetniki.

Tudi če je cilj doma popolnoma dosežen, pa ostaja še mednarodna konkurenca. Tu se vodi boj za največje materialne interese, za svetovne trge. Da dobi na tem polju vsa sredstva v svoje roke, skuša monopol doseči oblast nad državo. Tako doseže, da podpre država — njegova država! — kapitalistične interese z vso svojo močjo, eventualno tudi z vojaško silo. Mednarodna konkurenca postane tedaj — vojna.

Če je v kapitalistični družbi očitna tendenca monopoliziranja, identična s koncentracijo kapitala, kateri se ne morejo predpisati nobene meje, nastane vprašanje, kako bi bilo mogoče obrniti to tendenco v prid družbi. Odgovor na to se glasi, da prevzame družba sama monopol in ga demokratizira.

Tudi Wilson govori o demokraciji industrije. Toda podjetja naj ostanejo v privatnih rokah. Res da omenja sodelovanje delavcev pri kontroli; ampak lastninska pravica naj ostane nedotaknjena.

Dokler eksistira kapitalistični sistem, ima delež pri kontroli gotovo ceno. Ali posebno velika ni. Socialno vprašanje se ne reši na tak način. Delavski položaj se lahko popravi; ali zboljšal se bo v enem podjetju na ta, v drugem na oni način. Nekatero skupine delavcev lahko avanzirajo do nekakšne delavske aristokracije; druge ostanejo plebejske. V vsakem slučaju pa bodo morale producirati nadvrednost za kapitaliste. Kar bo proletarec pridobil kot producent, izgubi kot konsument. Popolne vrednosti svojega dela ne more dobiti nikdar, dokler mora kapitalist spravljati profit.

Pri tem ostane v industriji anarhija, kajti delalo se bo kakor doslej za trg, ne pa za potrebo. Možnost nadprodukcije ne izgine in krize bodo tudi nadalje njena posledica. Kakšen delavski delež pri kontroli bi mogel prisiliti kapitalista, da vzdrži obrat v tovarni, če ve, da ne bo nobene porabe za blago?

Industrijalna demokracija je dobra reč; ali njen temelj je lastninska pravica. Le lastnikova kontrola more biti uspešna. Torej mora demokracija biti lastnik industrije. Demokracija je ves na svobodni podlagi organiziran narod in le kadar bo vsa industrija v njegovih rokah, bo tudi v industriji vladala demokracija.

Predsednik Wilson bi rad odpravil razredni boj. Odpraviti pa ne more razredov; in ker imajo razredi različne interese, mora med njimi biti boj. In bo, pa naj nam je všeč ali ne.

## Akutna kriza Ameriške Socialistične stranke.

Sadovi st. lounške konvencije socialistične stranke prihajajo na površje. V soboto in v nedeljo dne 17. in 18. maja je imela čikaška okrajna (Cook County) organizacija socialistične stranke svojo konvencijo, na kateri je zborovalo nad 350 delegatov. Namen te konvencije je bil reorganiziranje ameriške Socialist Party na podlagi komunističnega programa, na podlagi boljševiške in spartakovske taktike. Program sam, o katerem je bilo razpravljati in ga spraviti pod streho, je bil objavljen v predzadnji številki "Proletarca". Konvencijo je forsiralo takozvano "levo krilo", na čelu mu neki Ferguson in Lloyd Bross, ki se je bilo pod njiju vodstvom razvilo kot posnetek enakega gibanja na vzhodu in zapadu.

Značilno pri vsem tem je to, da nočejo zmerni socialisti kakor na pr. Seymour Stedman, znani pravnik in zagovornik delavstvo v raznih sodnijskih organih, O. C. Wilson, državni tajnik illinoiške organizacije, Andrew Lafin, tajnik okrajne socialistične organizacije in drugi strankini funkcionarji imeti nesar opraviti z dotično konvencijo. Da ni "levo krilo" vsled tega imelo opraviti z nikakršno opozicijo" se razume. Ves zbor je bil soglasno za "akcijo mas" in "revolucijo." Iz glasovanja, izza čitanja vsake resolucije, ki sta jih izdelala Ferguson in Lloyd je bilo sklepati, da je bilo že vse tako aranžirano, da se najprej sprejmejo predlogi, potem pa "pojasnjuje". Vse je izgledalo, kakor da vodi dr. Potočnjak zopet ustanovni zbor Jugoslovanske narodne zveze. Debate o predlogih so bile pod ničlo; vsi predlogi so bili sprejeti brez opozicije. Semtertje par vprašanj izmed delegatov, katere sta 'pojasnjevala' Ferguson in Lloyd, je bilo vse. Največja opozicija je znašala 6 glasov.

Nekdo izmed delegatov je pri točki, ki se nanaša na industrijalni unionizem, ki naj služi kot podlaga akcijam mas, vstal in govoril zelo navdušeno, da "simpatiziramo z industrijalno unijo, z I. W. W., kajti samo ta je prava". Za njim se je takoj oglasil drugi, ki je dejal, naj se vendar že neha s temi "simpatijami". Tukaj smo, da delamo, da razpečavamo literaturo I. W. W., da ji pridobivamo članstvo in pomagamo drug drugemu — ne s simpatijami, ampak aktivno. — Nekdo je hotel vedeti, kako bo so-

cialistična stranka stala organično v vezi z I. W. W., ako bo sploh to tista organizacija, s katero ima socialistična stranka računati glede na industrijalno akcijo, iz katere naj se razvije akcija mas. Ferguson je na to "pojasnjeval", da zbor še ni tako daleč, da bi mogli reči, katero industrijalno unijo naj priznavamo. On spada seveda k I. W. W., toda o tem je treba sprejeti šele resolucijo, ki je že pripravljena. Sedaj je treba, da se zbor načeloma izreče za industrijalno unijo. Ne sme se tudi napačno tolmačiti, da bodo člani socialistične stranke vsi člani I. W. W. in obratno, da bodo morali biti vsi člani I. W. W. člani socialistične stranke. To je nemogoče. Težave — pravi Ferguson — obstajajo v tem, da sploh ne bo vsem mogoče biti pri eni in drugi, ker so nekateri že člani A. F. L. Tukaj ne gre toliko za veze s člani, ampak za to, da sodelujejo stroji — to je uradi teh dveh organizacij, tako da nastopimo v večjih akcijah, ki izhajajo iz štrajkov in drugih manifestacij, lahko skupno za akcijo mas. — Nekdo je prepričeval delegate, kako hitro da se industrijalizira AFL. Nič več kot šest mesecev je po njegovem mnenju potrebno, pa se AFL reorganizira v čisto industrijalnem smislu, tako da bo popolnoma ustrezala metodam I. W. W. Nekdo drugi je želel pojasniti, kako naj se tolmači "akcija mas". — "Well, akcija mas — je "pojasnjeval" Ferguson — "pomeni toliko, da izpremeni socialistična stranka svoje načelno stališče v smislu industrijalne akcije. To pomeni, da igra industrijalna akcija lahko glavno vlogo — pred politično akcijo, ali ne samo politično akcijo. Aparat stranke in aparat industrijalne organizacije dela ta roka v roki s člani obeh organizacij in se družita v vseh akcijah, ki jih izvaja delavstvo in ki prihajajo iz "šape" — kakor štrajki, manifestacije itd., iz katerih se lahko razvije odločilen moment, in tako pride na površje delavstvo s svojo diktaturo. Vse pride iz "šape". — Neki star sodrug, ki se peča s prodajo socialističnih knjig, je govoril zboru in pojasnjeval, kako potrebna je za maso, na katero računajo in o kateri govorijo zborovalci politična in industrijalna izobrazba. Brez te izobrazbe ni mogoče računati na kakšno akcijo mas. Socialistična stranka je dolžna, da vzgoji to maso, da bo mislila socialistično, da ne pojde le na cesto razsajat, ampak da bo vedela tudi na volilni dan, kako odločevati in kako manifestirati in štrajkati. Knjižica "Pot k moči", ki jo je spisal Karl Kautsky, je zelo priporočljiva. Kaže zborovalcem knjižico. — Toda zborovalci niso kazali prav mnogo smisla za to knjižico. Diktatura proletariata in čez mero zrel kapitalizem na družabnem drevesu, katero je treba samo malo potresti, pa pade sad z veje, je okupirala vse misli zborovalcev.

Po mnenju zborovalcev "levega krila" v Cook County, Chicago, morajo v bodoče vse izjave socialistične stranke izražati le revolucionarne cilje; ne političnih izprememb na stališču burževne "demokracije"; identificiranje stranke z industrijalnim unionizmom in akcijo mas in omalovaženje politične akcije. Zakoni, ki jih ne sprejema delavstvo, se delavstva ne tičejo.

Konvencija je sprejela resolucijo, da se ima socialistična stranka v Cook County v naprej ravnati na podlagi tega programa, — pozneje pa, če se gibanje "levega krila" razširi po vseh državah in se forsira konvencija narodne Socialistične stranke, bo morala vsa stranka sprejeti taktiko "levega krila", to je taktiko I. W. W. Tako mislijo, da se uveljavi socializem v Ameriki potom proletarske diktature in se preide iz kapitalistične v komunistično družbo, kakor pravi 2. točka resolucije. Poleg že navedenih resolucij je bila sprejeta tudi ta, da se pozove gl. stan Socialist Party, naj pretrga takoj vsako zvezo z dosedanjim mednarodnim birojem, in da se stranka priključi Leninovi Internacionali.

• • •

Par dni po tej konvenciji sem se sešel z nekim sodrugom — advokatom po poklicu, ki je igral v socialističnem gibanju v Cook County od rojstva A. S. P. veliko vlogo. Bil je kandidat v raznih municipalnih političnih kampanjah in sploh zelo aktiven. Eden tistih sodrugov, ki pozna ustroj stranke od temelja. Vprašal sem ga, kaj misli o nedeljski konvenciji. Rekel sem mu, da bo A.S.P., kakor izgleda, kmalu v rokah 'levega krila'. Kaj bo z vami, z "desnim krilom?" Kaj boste storili? — Nedeljska konvencija — je odgovoril — ni zborovala v mejah A. S. P. Z. idejami in taktiko, ki jo propagira takozvano "levo krilo" nima A. S. P. ničesar opraviti. Nedeljska konvencija je delo anarhistov; taktika, ki jo zagovarjajo, je anarhistična. Kar so uganjali anarhisti l. 1886, se sedaj ponavlja. Takrat so sprejemali ravno take programe. Posledice haymarketske tragedije poznate. Socialistična stranka ne bo imela ničesar opraviti s temi ljudmi; ne prevzema nobene odgovornosti za njih dela, ker ne zborujejo na podlagi njene načelne izjave. Če misli "levo krilo", da bo diktiralo socialistični stranki svojo taktiko, se zelo moti. Kar bo "levo krilo" s svojim prizadevanjem doseglo, je to, da ga bo stranka **izključila**. In to pri prvem poizkusu, ko bodo hoteli, da se njih taktika vpošteva.

Well, kaj pa ako izsili "levo krilo" strankino konvencijo, na kateri ima lahko — in kakor se vidi kar gotovo — večino, in izpremeni strankino načelno izjavo ter se tako postavi v meje A. S. P.? — Če se to zgodi. — well, potem si ustanovimo novo A. S. P. Z "levim krilom" in njegovo taktiko nečemo imeti ničesar opraviti. Razmere se izpreminjajo, to je res. Ampak Amerika ni Rusija, niti ni Nemčija. Socialistična stranka pač priznava, da je doba strokovnih organizacij in način boja, ki se ga drži na splošno A. F. L., minula; da se je treba organizirati ne le politično, ampak tudi industrijalno, ali da se organizacije, ki obstajajo, reorganizirajo v industrijalnem smislu — ampak priznati zato samo eno organizacijo, ko jih imamo toliko, je nezmislno. Naša naloga je doseči vse člane v vseh unijah za te vrste izobrazbo. Poizkus, da se prizna v ta namen I. W. W., je zgrešen. Saj se je to že enkrat poskusilo leta 1905, takoj ko se je I. W. W. organizirala. Toda kako dolgo je obstajala ta kooperacija med A. S. P. in I. W. W. Tako dolgo, dokler niso prišli pri I. W. W. anarhistični in sindikalistični elementi na površje in

vrgli iz načelne izjave vsako priznanje politične akcije. — To, kar uganja "levo krilo", je Kropotkinov komunizem, ne pa socializem. S časom bodo sprevideli, da s to taktiko, ki jo zagovarjajo, ne gre — ne v Ameriki. Kar poskusijo naj . . ."

V takih razmerah se nahaja danes A. S. P. zdi se, kakor da je "levo krilo" začetek konca ameriške socialistične stranke. Stvar se razvija in postaja čimdalje bolj zanimiva, in čimdalje bolj nevarna za tiste naše klube, ki so kar na svojo pest zlezli nazaj v stranko. Ali je vpričo teh dogodkov res pametno siliti nazaj v A. S. P.? Naša J. S. Z. bo imela še dovolj prilike, da se priključi socialistični stranki — taki, ki je res socialistična, ne pa pomešana z dvema tretjinama anarhističnih elementov.

Takrat bomo govorili o priključitvi. Med tem ko se razmere, ki vladajo v A. S. P. prečiščujejo, pa velja za slovenske sodruge delo — pojačanje J. S. Z., tako da bo, ko pride do priključitve k taki stranki, J. S. Z. štela vsaj 3000 članov. Drskar.

## Druga in "tretja" internacionala.

Da sta v socialističnem gibanju po vsem svetu glede na taktiko v dosego končnih ciljev, to je za uveljavljenje socializma dva nazora, ni nobena tajnost. Razlike nastajajo vsled mišljenja o načinu izvrševanja, le da so te mišljenske razlike razlike vsled dogodkov — sedaj vsled vojne, — ki imajo vpliv na teorijo in prakso bolj jasne in se vsled tega laglje izražajo jasneje in določneje. Natančno začrtanih potez, kar se prakse same tiče, seveda ni — saj se ne suče vse po natančnih predpisih naših teorij — ampak razlike v mišljenju o taktiki so, ki se nanašajo na razvoj in imajo svoj odmev v razmerah. Da kažejo te mišljenske razlike o taktiki večasih anarhistične tendence, tendence s katerimi socializem koncem konca nima ničesar opraviti, je resnica.

Vojna, ki se končuje ali nadaljuje — kakor že hočete — je te razlike o taktičnem mišljenju povečala, odnosno skristilizirala jih je. Zakaj? Kako? Zato, ker se je mnogo naših teorij uveljavilo v praksi, ali boljše, ker so se pričele izvajati v praksi. Vse to nas postavlja pred nove probleme; pravzaprav ne tako pred nove, kakor pred večje in obsežnejše. Kjer se je prej teoretiziralo o teoriji sami, se danes teoretizira ali se bo moralo teoretizirati o praktičnih problemih — to je v večjih praktičnih problemih kakor doslej. Minimalni program je dajal in bo še dajal polje za te vaje, toda v splošnem bo stopala v ospredje praksa, zato ker bo to, kar je v praksi večje in bo vsled tega privlačnejše od tega, kar je bilo doslej. Toda vendar — konkurenca med teorijo in prakso ne izgine. Ne more. Kajti teorije se ne izvajajo vsepovsod enako v praksi. In zopet vendar — mišljenje — ta prvotni vzrok pri človeku, odkar je začel misliti in ki omogočuje da si človeštvo krajša pota, prilagaja razmeram, dela svojo pot k cilju civiliziranejšo — to je o praktični teoriji bolj kakor o

teoretiziranju teorij, kakor doslej, pride v ospredje.

V mislih imamo takozvano "tretjo" Internacionalo, o kateri se sliši, da jo pokliče v življeje Lenin. On namreč trdi, da je druga Internacionala mrtva in da s takozvanim "desnim krilom", ki je baje ostanek druge Internationale in ki vlada v Nemčiji, noče imeti ničesar opraviti. Tako govori; če je to kar govori resnica, to je, če tako misli ali le blufa, je druga stvar. Po drugi strani trdi Scheidemann, da noče imeti ničesar opraviti s "levim krilom" v Rusiji. Morda je tudi njegova izjava blufanje.

Da vladata oba krila v obeh deželah, to je da vlada "levo" v Rusiji kot odločujoč vladni faktor, in da so tam frakcije "desnega krila", in da vlada v Nemčiji "desno krilo" kot odločujoč vladni faktor, in da so tam zopet frakcije "levega krila", kakor po vseh ostalih deželah, kjer je kaj socialističnega gibanja, vemo. Vpričo tega dejstvo nastaja vprašanje, kako se bo bodoča Internacionala konstituirala. — Kateri imajo prav? To želi vedeti (kar naprej seveda) vsak inteligenten socialist. Kajti od tega namreč kateri imajo prav — to je kateri so bližje sočasnim razmeram — zavisi tudi, kateri taktiki se pridruži proletarijat in kateremu "krilu" podeli proletarijat mednarodni mandat za proglašanje bodočih mednarodnih nalog, ki jim ima slediti delavstvo, in se ravnati po njih v bodoče. Ali naj vlada v bodoče absolutno "levo", ali absolutno "desno" krilo? Lenin pravi "levo"; Scheidemann pravi "desno". Kateri ima prav? Ali imajo oboji prav — ali ima morda vsak nekaj prav? Lahko je mogoče, da imajo eni prav s teoretičnega stališča, drugi s praktičnega. V Rusiji s teoretičnega, v Nemčiji s praktičnega. Lahko je tudi mogoče, da sta oba — Lenin in Scheidemann popačila hote ali nehoté marksistični socializem — to je v toliko, kolikor se tiče njuno držanje načina mišljenje o taktiki — v izvrševanju socialističnih nalog. To ni **obsodba**, ampak **sodba** je socialistov, ki se ne strinjajo glede taktike s Scheidemannom niti s Leninom. Ruzame se, da je treba pri takih **sodbah** jemati v poštev razmere, pod katerimi sta Lenin in Scheidemann vsak na svojem mestu pod različnimi razmerami izvajala svojo taktiko. "Grehi" so lahko na obeh straneh. Toda za delavstvo vsega sveta, to je za tisto delavstvo, ki je socialistično in še postane socialistično, nastaja vprašanje, če naj se radi teh "grehov" vsili od "leve" ali "desne", ne da bi se upoštevale razmere v katerih živi proletarijat izven teh dveh socialističnih držav, Internacionala "absolutno" **levega** ali **desnega** krila — če si je ta dva krila v socialističnem smislu sploh mogoče zamišljati kot absolutno **levo** ali absolutno **desno**, ki naj se v taktiki v resnici tako razločujeta, kakor se od ene ali druge strani prikazuje in zahteva, da naj bi se. Da se ta absolutnost in trdovratnost posebno naglašajo z "levega krila", je resnica. Toda ta trdovratnost delavstvu navsezadnje ne prinaša nobene koristi, in kar gotovo je, da je de-

lavstvo koncem konca ne bo smatralo in sprejelo za svojo, ampak za izrodek intelektualcev, kakor sta Scheidemann in Lenin, tista dva, ki sta v teku vojne igrala, kar se socialistične taktike tiče, največjo mednarodno vlogo. Človek je navsezadnje le človek in podvržen zmoti. Lenin in Scheidemann v tem nista izjemi. Koliko je kateri izmed teh dveh nanasel delavstvu s svojim držanjem mednarodne škode, bo treba dognati. Dokler obstajajo frakcije v času, ko je ves svet takorekoč vulkaničen in so si v nasprotju celo interesi, napram katerim ima proletarijat svoje terjatve, ima taka trdovratnost o taktičnem mišljenju lahko svobodno kretanje, ne da bi bilo treba iskati takoj rezultatov glede na škodo, ki jo tako držanje lahko prinaša proletariatu; toda ko se bodo difference na drugi strani — to je na strani kapitalističnega razreda razblinile in bo stal proletarijat zopet pred jasno začrtano potjo razrednega boja — bo nastalo vprašanje, kakšna bo njegova — ne Leninova in Scheidemannova mednarodna orientacija. Na podlagi te orientacije se bo dalo preceniti, kaj je za mednarodno delavstvo v nadaljnjem procesu razvoja škodljivo in kaj ni. Razmere, ki bodo vplivale in že zdaj vplivajo na to orientacijo, se izpreminjajo. Mišljenje delavstva se izpreminja. Ali se bosta Lenin in Scheidemann v teku časa ozrla po teh izpremembah? Ali bosta sprevidela, da ne gre vse tako "absolutno" levo in "absolutno" desno ampak da **gre** — gre naprej, kakor to diktirajo razmere; — ne vse tako, kakor bi radi, da bi šlo, ampak gre naprej proti cilju, kakor **more** iti? Če ne bosta tega izprevidela, tedaj je res mogoče, da dotlej dokler se kapitalistična Internacionala, ki bo imela brezdvomno svoj izraz v Ligi narodov, ne prečisti in ne postane delavstvu nevarnejša — skličejo ruski socialisti svojo "mednarodno" konferenco, na katero povabijo zastopnike "levega krila" v vseh deželah. Po drugi strani bodo storili isto elementi "desnega krila". Tako bomo imeli dve konferenci, katerih funkcije bo vsako krilo smatralo in proglašalo za svojo "Internacionalo." Ampak dolgo to ne pojde, ne bo moglo iti; kajti pritisk kapitalistične Internationale bo čedalje večji na oba "krila." Poleg tega pa "levo krilo" v Rusiji, kot gonilna sila "novo proglašene taktike" ne bo več tako **levo**, kakor je bilo l. 1917., to je v času, ko je prišlo na krmilo; v Nemčiji "desno krilo" nič več tako **desno**, kakor je bilo l. 1914. in pozneje, ko je prišlo na vladno krmilo. Oboje bo čas potisnil v eno črto — v razmere, ki bodo diktirale ravnotežje kril za akcijo, na podlagi katere bo splošen sporazum med prvim in drugim krilom imperativen. Druga stvar je seveda glede elementov, to je glede intelektualcev, ki so sedaj na krmilu in vodijo tozadevne frakcije. Ti ljudje, ki včasih drže več na svoj oseben prestiž, kakor pa na razmere, bodo morda poskušali vsak na svoji strani vplivati, da ostanejo krila razdeljena, kakor so, kajti le na ta način, če se vzdrže razdeljena kakor so, je mogoče, da obdržijo svoj oseben prestiž. V tem slučaju si bosta morali obe frak-

eji iskati izhoda preko teh "voditeljev", to je združiti se bosta morali sami med seboj. Izvoliti si bosta morali komisijo, ki bo imela nalogo preiskavati zvrroke, ki so na poti, da se nazori "levega in desnega krila" mesto zednačujejo, to kar se bo pri članstvu morda v veliki meri že izvršilo, skuša prepričati. In če ne bo posebnih replik, to je posebnih duhov, ki bi poskušali za vsako ceno iti naprej po svoji absolutno "levi" ali absolutno "desni" poti v bodoče, obnovljena Internacionala ne bo izdajala "warantov" za preganjanje elementov, ki so v teku vojne in revolucij "grešili", ampak bo le odstranila tisto, kar se je v teku vojne in revolucij izkazalo za preživelo. Če bosta pri tem prizadeta Lenin in Scheidemann, bo njiju odstranitev imperativna. Levo in desno krilo se bo moralo umakniti z Leninom in Scheidemannom vred velikim nalogam, ki pridejo. In tako prerokovana "tretja Internacionala" koncem konca ne bo tretja", temveč druga — poživljena in obnovljena, odgovarjajoča razmeram časa in potreb, napram katerim bo moralo mednarodno delavstvo v svojih nalogah izbrati taktiko, ki je v soglasju z nepopačenim socializmom in njegovimi cilji.

Frank Petrich.

## Kautsky o nemški revoluciji.

Dunajska "Arbeiter Zeitung" je pred kratkim objavila članek nemškega marksističnega teoretičarja in voditelja neodvisnih socialistov Karla Kautskyja o nemški revoluciji. Kautsky ne verjame, da je splošno vsiromašenje, ki ga je povzročila vojna, ustvarilo ugodne razmere za srečen razvoj revolucije. Socializem potrebuje za svoj politični temelj veliko bogastvo, ustvarjeno od kapitalizma, bogastvo, ki zajamči veliki večini blagostanje.

"Ali to bogastvo — pravi Kautsky — je požrla vojna; gospodarski fundament revolucije se je razdrl prav v trenutku, ko ne jemlje noben razred resničnih gospodarskih razmer v poštev. Mnogo delavcev se je privadilo visokim mezdam, drugi pa neproduktivni eksistenci. Posledice se že danes lahko vidijo. En del delavstva si želi brez odlašanja splošne blaginje, ki je v sedanji gospodarski situaciji nemožna; drugi del razume to nemožnost, izgubil je pa vsak gospodarski vpogled in namesto da bi se odločno postavil za velike reforme, nastopa sovražno proti vsaki novotariji.

Podcenjevanje gospodarskih faktorjev tekom vojne, zlasti kar se tiče moči Anglije in Amerike, je privedlo do razpada nemškega militarizma. Revolucija se je na nesrečo nalezla tega duha. Tekom dolge vojne se je velik del proletariata odvrnil od vpoštevanja gospodarskih faktorjev k veri v silo. Duh, ki preveva družbo Spartakovcev, je Ludendorffov duh, ne sicer, kar se tiče ciljev, pač pa kolikor gre za sredstva za doseg cilja. A kakor je Ludendorff ne le ruiniral Nemčijo, ampak tudi močno okrepčal militarizem med našimi nasprotniki, zlasti v Franciji, niso tudi Spartakovci zaigrali le svojo stvar, ampak izzvali vero v silo pri večinskih socialistih. Niske je le neizogibna reakcija vpričho Spartakovcev.

## Dva angleška socialistična zbora.

O velikonočnih praznikih sta imeli dve socialistični stranki na Angleškem, in sicer "Neodvisna delavska stranka" in "Britska socialistična stranka" svoji konferenci. Prva je zborovala v Huddersfieldu, druga pa v Sheffieldu.

Neodvisna delavska stranka se je ustanovila pred tridesetimi leti. Njen začetnik je bil pokojni Keir Hardie, ki je po daljšem prizadevanju združil razne delavske organizacije v politično skupino, iz katere se je razvila sedanja stranka. V začetku je imela vpričho konservativnosti angleškega delavstva težko stališče in ni mogla igrati velike vloge. V zadnjem času se je pa znatno okrepčala in šteje sedaj 753 organizacij in osemdeset tisoč članov.

Konferenco je otvoril predsednik stranke, bivši poslanec Filip Snowden, ki je naglašal, da so sedanjih delavskih nemirov krive neizpolnjene obljube vlade, množeča se nezaposlenost, draginja življenjskih potrebščin in naposled novi nazori delavcev o njih pravicah in zahtevah. Veliko število glasov, ki jih je stranka dobila pri zadnjih volitvah, priča o veliki nezadovoljnosti s starima političnima strankama, liberalno in konservativno. Snowden je povdarjal: "Nismo zagovorniki nasilstva. V naši deželi ni demokraciji, ki se zaveda svojih ciljev in je nesebična, segati po nasilstvu, da doseže te cilje."

Konferenca je sprejela več resolucij, ki se tičejo politike stranke. Ena izmed njih zahteva, da naj se vse zunanje zadeve opravljajo v popolni luči javnosti z znanjem in soglasjem vsega ljudstva, da se ustvari temelj za mednarodno uravnavo gospodarskih razmer delavstva in svobodne trgovine. Druga resolucija odobrava sestanek Internationale v Bernu in zahteva, da se Internacionala nanovo ustanovi na trdni podlagi. Debata je nanesla tudi na delavske svete in njih uspešnost. Poročevalca Jowett in Ramsay MacDonald sta izjavila, da nimata nič proti sistemu delavskih svetov v drugih deželah, smatrala bi pa njih uvedbo na Angleškem za veliko napako. Mac Donald je ironično omenjal, da je najboljši zgled sovjetskega sistema angleška zbornica lordov. Konferenca je sovjetski sistem skoraj soglasno odklonila.

Britska socialistična stranka se je razvila iz nekdanje socialno demokratične federacije, katero je bil ustanovil Hyndman. Tekom vojne sta se v njej pokazale dve smeri: Ena je bila za boj na strani zaveznikov, druga je bila pacifistična. Prva se je reorganizirala kot narodna socialistična stranka s Hyndmanom na čelu, druga si je pridržala prejšnje ime. Na konferenci v Sheffieldu je bilo s 83 glasovi proti 23 sklenjeno, da naj se store koraki za združitev z neodvisno delavsko stranko in je bil v ta namen izvoljen odbor. O obnovitvi Internationale se je razvila obširna debata. Nekoliko boljševoikov je predlagalo resolucijo z zahtevo, da naj se prekinejo vsi stiki z drugo Internacionalo in da naj stranka stopi v zvezo s komunistično internacionalo s sedežem v Moskvi. Večina govornikov in delegatov je nastopila proti tej resoluciji in naposled je bilo sklenjeno, da se izroči organizacijam za diskuzijo.



## J. S. Z.

### IZJAVE, SPREJETE NA SEJI EKSEKUTIVE J. S. Z. DNE 24. MAJA 1919.

#### IZJAVA.

Z ozirom na želje nekaterih članov in klubov J. S. Z., da se organizacija vrne v A. S. P., izjavlja eksekutiva:

Ko je J. S. Z. izstopila iz A. S. P., za kar so bili razlogi nadvse tehtni, ni mislila niti eksekutiva niti konferenca, iz katere je izšel dotični sklep, da ostane organizacija za vse čase izven kakšne širše socialistične stranke. Če bi bile razmere ugodne, bi bila eksekutiva že nastopila z nasvetom, da se J. S. Z. vrne v stranko, ali pa da se pridruži kakšni drugi organizaciji, ki bi zastopala enaka načela kakor naša. Pazno zasledujoča vse gibanje in opazujoča položaj v stranki, pa ne more eksekutiva v sedanjem času priporočati nobenega takega koraka, temveč svetuje najresneje, da ostane J. S. Z. še nadalje avtonomna, pa skrbi za pomnožitev in učvrstitve svojih vrst, dokler se razmere ne razjasnijo tako, da bo J. S. Z. mogoč pristop k taki stranki, v kateri vladajo enaka načela, kakor v naši zvezi.

Poleg A. S. P. obstojita v Ameriki še dve stranki delavskega značaja, o katerih bi bilo treba uvaževati, preden se napravi sklep za pridružitve. To sta S. L. P. in Labor Party. Kar se tiče prve, so enaki razlogi, iz katerih je J. S. Z. prej odklanjala zvezo z njo, še danes merodajni. S. L. S. se ni v ničemur izpremenila in za združitev z njo ni nobenega povoda. Labor Party je še mlada. Njen program se vjema z minimalnimi programi socialističnih organizacij, a v njenih vrstah ni bila uradno izrečena še nobena beseda o socialističnih končnih ciljih, ki so merodajni za karakterizacijo socializma. Razun tega je še premalo praktičnih izkušenj, da bi se mogla nova stranka presojati po njih. Tudi združitev z njo torej ni priporočljiva.

Za uvaževanje preostaja torej le še povratek v A. S. P. V vrstah te stranke vlada danes brezprimerna zmeda, ki jo povzroča predvsem njeno levo krilo, označujoče samo sebe za radikalno. Ta skupina se je organizirala v okvirju stranke, izdaja svoje lastne liste, ima svojo "Komunistično ligo" in vodi boj za nadvlado v stranki sploh. Izdelala je poseben program in odklanja vso taktiko, katere se je J. S. Z. v soglasju s skoraj vsemi socialističnimi strankami na svetu vedno posluževala, pa ga hoče nadomestiti s takozvanimi revolucionarnimi metodami in z "akcijo mase". Postavlja se naravnost za boljševe in spartakovee in grdi vse druge socialiste in socialistične organizacije. Dosedanje socialistično literaturo, v kateri se je odražal znanstveni socializem, zametuje. Internacionale, ki je imela svojo prvo pripravljano konferenco izza vojne v Bernu, ne priznava, ampak zahteva, da naj se A. S. P. pridruži takozvanemu komunističnemu kongresu, ki ga sklicujejo ruski boljševiski zoper internacionalni socialistični kongres.

Boj v stranki je doslej neodločen, ali duhovi so tako razdeljeni, da je kaos popoln. Veliko število sodrugov, ki se ne marajo podati radikalističnim frazam, je že zapustilo stranko, ker hočejo praktično delo za socializem, ne pa poetično revolucionarnih pridig. Danes je popolnoma nemogoče predvideti konec teh bojov, očitno pa je, da se poslužuje levo krilo vseh sredstev za pridobitev diktature v stranki.

V takih razmerah bi svetovali korak v meglo, če bi priporočali pridružitve k stranki, katero merodajna načela so enako nejasna, kakor njena usoda. Eksekutiva J. S. Z. mora torej po svoji najboljši vesti priporočati, da ostane organizacija še nadalje samostojna; apelira pa na vse klube in člane, da jo pomagajo numerično in moralno povzdigniti, socialistična načela med članstvom poglobiti in utrditi in na ta način napraviti iz nje mogočno organizacijo jugoslovanskega zavednega proletariata, ki jo bo morala vsaka stranka resno vpoštevati, kadar dozore razmere toliko, da se bo moglo sklepati o kakšni združitvi. Glavni odbor pa bo kakor doslej zasledoval razvoj v stranki in bo, čim bo položaj ugoden za pridružitve, predložil članstvu primerne nasvete.

Glavni odbor J. S. Z.

#### IZJAVA.

Tekom vojne so bili v Zedinjenih državah sklenjeni posebni zakoni z namenom, da se obvaruje dežela špionaže in sploh akcij, ki bi mogle biti v prid sovražniku. Bodisi da je bilo besedilo teh predpisov premalo določeno, bodisi da se je njih namen in obseg v mnogih slučajih napačno tolmačil, je bila praktična posledica ta, da je bilo na podlagi teh zakonov izrečenih presenetljivo mnogo strogih obsodb proti ljudem, ki gotovo niso bili v zvezi s sovražnikom, niti so imeli namen, da mu pomagajo. Večina niso bila kaznovana dejanja, ampak nazori in izrazi misli, vsled česar so take sodbe dobile političen značaj.

Ameriško javno življenje, v čigar temeljih je bila osnovana svoboda mišljenja in izražanja, ni v normalnih časih poznalo politične persekutivne legislature. Zakoni, ki omejujejo svobodo prepričanja, govora in tiska, so torej izjemni, tuji duhu ameriške konstitucije in najboljših ameriških tradicij, nasprotni načelom demokracije, in so mogli biti le z ozirom na vojne nevarnosti razumljivi. S koncem vojne so minili vsi razlogi za tako zakonodajstvo, naj je prej o nje priporočljivosti kdo že sodil kakorkoli. Da se vrne v deželo demokracija, je čim hitrejša odprava vseh izjemnih zakonov neizogibna; a če so imeli res namen zaščite, za katero ni po povratku miru več logične potrebe in podlage, je enako nujno, da se odstranijo zle posledice zakonov, ki so mogle nastati le v izrednem vojnem času, to se pravi, da se razveljavijo nadaljni učinki sodb, katerih značaj je bil političen in ki so bile izrečene le na podlagi izjemnih določb. Bilo bi absurdno, da ostanejo ljudje še nadalje v ječah zaradi pregreškov, ki pred vojno in po vojni ne bi bili pregreški.

Popačenje demokratičnih načel bi bilo, če bi ostale osnovne politične svobode suspendirane dlje,

kot je to mogoče opravičevati z varnostjo dežele. Če se je Amerika bojevala za demokracijo, ima njeno ljudstvo v prvi vrsti pravico, da se mu zagotovi in zavaruje demokratična prostost, brez katere bi bile Zedinjene države izročene reakciji in njenemu neizogibnemu tovarišu, nezakonitemu boju.

V drugih državah, kjer so bile politične persekucije mogoče s porabo normalnih zakonov, je bila po končani vojni njih žrtvam vrnjena svoboda z amnestijo. Kazni, izrečene v Ameriki v političnih slučajih, so bile bolj drastične, kakor v najbolj avtokratičnih evropskih državah, in so v največjem nasprotju s pravnim čutom ljudstva. Ker je bil zakon, ki jim je dal povod, izjemen, je tudi za remeduro potrebno izjemno sredstvo, obstajajoče v amnestiji.

Eksekutiva J. S. Z. najtopleje zagovarja tako amnestijo in je pripravljena podpirati vsako pošteno akcijo za ta cilj, da se čimprej ustavi trpljenje žrtev, katerih faktučni ali domnevani pregreški so danes irelevantni in da se zaščiti svoboda mišljenja in izražanja pred napadi, ki bi jih izjemni uskrepni resnično ali dozdevno mogli opravičiti.

Glavni odbor J. S. Z.

### IZJAVA.

Mirovna konferenca v Parizu je dogotovila pogoje, na katerih podlagi naj se sklene mir, med deželami in narodi, ki so bili doslej v vojni. Določitev teh pogojev pomeni veliko razočaranje za ves demokratični svet. Izmed vseh načel, ki so bila tekom vojne uradno označevana kot vojni cilj, so se znana Wilsonova najbolj približevala idealom demokracije; dasi bi tudi njih uresničenje puščalo še znatne vrzeli v mednarodnih odnošajih, zlasti ker bi gospodarski temelj družbe tudi po njih ostal neizpremenjen, ki se vendar odstranili razlogi mnogih sporov in svetovni mir bi se postavil vsaj na relativno trajno podlago.

Najvažnejša izmed teh načel niso našla na pariški konferenci praktičnega vpoštevanja. Prva kardinalna napaka je bila tajnost konference v protislovju z Wilsonovo zahtevo, da naj bodo vse mednarodne pogodbe javne in da naj se javno dosežejo. Narodi so bili od vsakega sodelovanja pri sklepanju miru izključeni in rezultat je diplomatski mir, konstruktiran na podlagi zmagovalčeve pravice, diktiran, ne pa dosežen s pogajanjem in vsestranskim vpoštevanjem vseh pravic. Tak mir ima sam v sebi kali novih sporov, iz katerih se prejalislej lahko izležejo nove vojne. Opozicija mnogih delov tudi med zavezniki samimi proti posameznim določbam pogodb, konflikti, ki se že sedaj pojavljajo pri konferenčni mizi, so dokazi nezadovoljnosti elaborata, proti kateremu je pa med narodi še večji odpor kakor med diplomati. Take prikazni so resno, žal od konferenčnih članov neupoštevano svarilo. Nevarnost proti volji narodov diktiranih določb je tem večja, ker ostane tudi nadalje v neomejeni veljavi gospodarski konkurenčni sistem, glavni vir sporov in oboroženih konfliktov v kapitalistični družbi. Enako ostanejo tudi pogoji raz-

rednih bojev neizpremenjeni, vsled česar nastanejo v bodočih internacionalnih krizah komplikacije doslej nedoseženega obsega in intenzivnosti.

Dasi ni bilo v sedanjih razmerah, zlasti od konference, sestavljene iz diplomatov po poklicu in zastopnikov kapitalističnih vlad, pričakovati socialističnega miru, edinega, ki bi imel pogoje trajnosti v sebi, ker bi bil osnovan na enakih političnih in gospodarskih pravicah, je konferenca vendar imela možnost rešiti nacionalna, teritorialna, kolonialna in odškodninska vprašanja na podlagi pravičnosti in s tem odstraniti vire bojev, ki strupe spore in kale pogled mas na dejanska nasprotja. Wilsonova načela bi bila lahko služila za dober temelj takemu miru, toda tradicionalna državniška doktrina, da kroji pravico po svoji volji, kdor je močnejši, je pokopala svobodo morja, samoodločevanje narodov in vse tiste pogoje, brez katerih je demokracija le votel zvok.

J. S. Z. odklanja torej identificiranje z mirom, ki ni nič drugega, kakor pričetek novih vojn in provociranje konfliktov, ki bodo tudi nadalje ovirali jasno spoznavanje in vcenjevanje razrednega razmerja, ter bodo pospeševali le reakcijo na eni in utopično revolucionarne poizkuse na drugi strani. Strinjati se more J. S. Z. le s takim mirom, ki bi bil sklenjen sporazumno od vseh prizadetih narodov na najširši demokratični podlagi in bi vsled tega garantiral trajnost vsaj toliko časa, da bi bodoči socialni razvoj ustvaril trajnejše garancije.

Zlasti izreka eksekutiva J. S. Z.:

1. Da ne soglašajo z vmešavanjem katerekoli zunanje sile v notranje zadeve katerekoli države, povsem brez obzira na način njene domače organizacije. Ne glede na to, kako se kdo strinja ali ne strinja z uredbami Rusije, Ogrske ali katerekoli druge dežele, priznava J. S. Z. za vse le pravico samoodločevanja naroda.

2. Obsoja vsak imperializem in vsako določbo, ki omogoči tej ali oni državi imperialističen razvoj;

3. Zahteva za Jugoslovane kakor za vse druge narode pravico samoodločevanja v vseh krajih, v katerih so trajno nastanjeni, s posebnim ozirom na to, da ogrožava vsaka tuja oblast na Balkanu ne le uspešni razvoj balkanskih narodov, temveč tudi svetovni mir. Enako vpoštevanje načela samoodločevanja zahteva tudi za notranje uredbe države S. H. S. in ugovarja najodločneje vsakemu poizkusu, da bi se narodu vsilile oblike in ustanove, kakršnih ne mara, pa branile take, kakršne zahteva.

Glavni odbor J. S. Z.

Kongresna bornica poslancev je z veliko večino glasovala, da dobe ženske v Zedinjenih državah volilno pravico. Stvar pa mora biti predložena še legislaturam posameznih držav in dodatek k ustavi postane definitiven šele tedaj, če dobi tudi tam večino. V kongresu so se demokratje in republikanci pripravili, komu da gre zasluga za to reformo. Vsaka stranka je hotela imeti lov. Čudno je le to, da ni ženska volilna pravica že davno uresničena, če sta obe stranki tako vneti zanj.

KORRESPONDENCA

## TAJNIŠTVA J.S.Z.

## ZAKAJ PLAČUJEJO SOCIALISTI PRISPEVKE.

Jugoslovanska socialistična Zveza je organizacija jugoslovanskih delavcev, ki se strinjajo z nje-  
no Izjavo in pravili. Slovenski, srbski in hrvatski  
delavci kot razred, imajo ene interese; da se osvo-  
bode gospodarske sužnosti. Zato pa morajo razvi-  
ti in podpirati dvoje: politično in gospodarsko gi-  
banje; to je neizogibno potrebno, če hočejo dose-  
či svoj namen.

Socialistično gibanje po vsem svetu je v boju  
za svojo moč pokazalo, da delavci ne smejo zaupa-  
ti v podpori za vzdrževanje svoje organizacije in  
časopisja nobeni dobrodušnosti posameznikov ali  
finančni slepi sreči; istotako ne smejo računati na  
nesigurne dohodke za pokritje drugih stroškov, ki  
so v zvezi z delavskim gibanjem, ne glede nato, da  
pride pri tem vpoštev še demokratična kontrola, ki  
mora biti pri delavski organizaciji vsemu delu po-  
dlaga.

To so temeljni vzroki, da so socialisti vsepo-  
vsod ustanovili strankin davek. Kakor za politiko,  
tako se zanaša socialistična organizacija le na po-  
moč svojih članov in tistih, ki z njimi delajo za do-  
sega socialističnih ciljev.

Druge politične stranke-demokratična, republi-  
kanska, prohibicionistična in neodvisna, financira-  
jo svoje politične akcije, vzdržujejo svoje urade in  
nastavljence z denarjem, ki pride od kapitalistič-  
nega razreda, od ljudi, ki nasprotujejo delavskemu  
gibanju; skratka od ljudi, ki si prizadevajo,  
da ohranijo vse pri starem.

S socialistično organizacijo je drugače. Soci-  
alistična organizacija ne obstoja, kakor druge ka-  
pitalistične, politične organizacije, le ob času vo-  
litev, ampak je na delu vsak dan v letu. Vsak dan  
gleda, da pridobi nove bojovníke, pojačuje svoje  
vrste in uči veliko nalogo demokratične kontrole  
politične aktivnosti.

Vse to stane denar, brez katerega bi taka mo-  
derno sistematično urejena organizacija ne mogla  
izhajati. Tem zahtevam je ustrezno z upeljavo me-  
sečnih prispevkov, in sicer na ta način, da tisočeri  
člani, ki stoje v boju za odpravo kapitalističnega  
sistema, niso preobčutno prizadete; to je, da so  
prispevki kolikor mogoče nizki. Pri socialistični  
organizaciji šteje množina članov, ki odgovarja ob  
enem tudi demokratični kontroli organizacijske  
uprave.

Osvobojenje delavskega razreda mora priti  
potom delavskega razreda samega. Edino ta razred  
more skrbeti, da ostane delavsko gibanje zvesto  
svojemu načelu in končnemu cilju. Politične orga-  
nizacije služijo tistim, ki jih vzdržujejo. Nemo-  
gače je pričakovati, da bo katera druga kakor de-  
lavška politična ali gospodarska organizacija de-

lala v korist delavskega razreda, zato tudi od dru-  
god ni pričakovati gmotnih sredstev. To si je tre-  
ba zapomniti.

Kar stori kapitalistični razred v prid delav-  
stva je le toliko, kolikor je primoran storiti, in nič  
več. Socialistična organizacija vodi tudi točne ra-  
čune za vsak sprejet cent in jih od časa do časa ob-  
javlja v svojih glasilih ali pošilja direktno klubom  
potom pošte. Iz teh računov je razvidno, od kod  
prihajajo svote in v kakšne svrhe se izdajajo. O-  
stale politične stranke to previdno zakrivajo, ker  
če bi to pravilno objavljale, bi morale same sebe  
obsoditi radi korupcije. Socialistična organizacija  
ne sprejema nobenih koruptnih novcev in jih v te  
svrhe tudi ne izdaje. Socialistične kampanje in izo-  
brazbo financira, delavstvo samo potom svoje or-  
ganizacije, z doneski, ki jih člani plačujejo v svo-  
jo blagajno kot članarino. Ta članarina jim daje  
ob enem pravico do upravne kontrole, do volitev  
uradnikov in organizacijskih nastavljenecv, kakor  
že določajo zato pravila, ki jih sprejema in zopet  
potrjuje le članstvo. Delavci za delavsko izobraz-  
bo in delavsko organizacijo. To je namen plačeva-  
nju prispevkov v socialističnih klubih.

Tajništvo J. S. Z.

## "ZNANJE" SE ZANIMA ZA NAS.

"Znanje", glasilo medjunarodnih hrvatskih  
socialista v Chicagu, piše v svoji zadnji številki  
nekaj o nezadovoljstvu slovenačkih drugova. To  
nezadovoljstvo, pravijo, se zreali iz zapisnika law-  
renške konference, pa sklepajo, da bodo prišli slo-  
venski klubi k njim in da jih oni uvedejo zopet v  
socialistično stranko. "Znanje" se prišteva "leve-  
mu krilu" socialistične stranke — krilu, ki strmo-  
glavlja strankino upravo z namenom, da jo nado-  
mesti s tako, ki bi dovolila, da se napove v Ame-  
riki kakor hitro mogoče proletarska diktatura. Čla-  
ni čikaške organizacije J. M. S. S., ki so obenem  
člani eksekutive J. M. S. S. in delegatje v Cook  
County organizaciji, so bili zelo glasni in zelo nav-  
dušeni za resolucije, ki sta jih predlagala neki Fer-  
guson in Bross Lloyd, (zadnji večkratni milijonar)  
na konvenciji, ki jo je forsiralo "levo krilo" v  
Cook County in ki se je obdržavala dne 17. in 18.  
maja t. l. v Chicagu.

Ljudje, ki so odgovorni za strankin obstoj, za  
njena načela in taktiko, nečejo imeti z "levim kri-  
lom" nobenega opravka. "Znanje" in "medjuna-  
rodna" hrvatska sekcija s svojim gl. odborom na  
čelu ruje torej in izpodkopava (kakor so to delali  
prej pri J. S. Z.) strankina načela in taktiko A. S.  
P. To vedo pri stranki sedaj prav dobro. Iz zanes-  
ljivih virov vemo, da se nahajajo v vrstah "leve-  
ga krila" plačani špijoni, ki delajo v roke reakciji.  
Da A. S. P. ne bo trpela v svoji sredi plačanih in  
neplačanih špijonov, se razume. Iz obtožbe, ki jo  
prireja eksekutiva Cook County na eksekutivo  
državne organizacije (Ill.), v kateri pravi odbor,  
da je "levo krilo" kršilo pravila in ustavo Socialist  
party v Cook Co., se da sklepati, da pridejo vsi

inženirji "levega krila" pred porotni odbor. In kakor je videti, ne bo dolgo, ko bo stranka z namenom, da se obdrži na površju, morala začeti z "levim krilom" radikalno pometati. Nam se zdi seveda, da bo to pometanje precej pozno, kajti "levo krilo" — tako pravijo, kontrolira vsepovsod stranko. Kakorkoli se že stvari v stranki zasučejo, eno je gotovo: z anarhistično taktiko, ki jo priporoča in zastopa "levo krilo", neče imeti stranka ničesar opraviti.

Vsled teh važnih odkritij in še važnejših dogodkov, ki se bodo prejalislej odigrali v socialistični stranki, svarimo vse naše člane po naselbinah, naj se ljudi "levega krila", ki gobezdajo o diktaturi proletarijata in revoluciji, varujejo in izogibljajo, kajti le na ta način se najenostavneje izognejo kompromitiranju, ki postane lahko za vsakega enkrat neprijetno. Mi bomo ves potek razvoja v socialistični stranki zasledovali in člane o vsakem novem koraku informirali. Za sedaj naj velja to: varujte se špionov — pa naj pridejo od katerekoli strani.

"Znanju" pa, ki se zanima za nas, svetujemo, naj raje svoje čitatelje informira o dogodkih v socialistični stranki. Zelo čudno je namreč, zakaj "Znanje", glasilo J. M. S. S., ki bi moralo biti svojim članom v tej zadevi voditelj, tako previdno in hipokritično molči. Ali so ljudje pri Znanju splezali dol s svojega visokega konja, ki so ga nekdanj jahali in postali "yellow"? Seveda se bodo izgovarjali, da ne smejo, ker jim tega ne pusti pošta. Ampak to je švindel. Pošta rada pusti vse skozi cenzuro, če je pripravljen prevod. In pri Znanju itak vse prevajajo. Zakaj ne bi torej preveli člankov, ki se tičejo "levega krila"? Ali bi morda radi svojim članom in čitateljem te reči, ki se gode v stranki, prikriili? Zakaj? — "Znanje" — pokaži se, da vidimo, kako je s tvojim "levim krilom".

Tajništvo J. S. Z.

### INFORMACIJE.

Ravno ob zaključku lista smo doznali sledeče: Vsled akcije "levega krila" socialistične stranke v Cook County in akcije tega krila od strani nekaterih narodnostnih federacij na gl. stanu socialistične stranke, kakor tudi razširjenje tega gibanja v državi Michigan, se je na poziv gl. tajnika skupne stranke nenadoma sešla eksekutiva socialistične stranke, da zavzame stališče napram tem elementom in prečisti v stranki kaos, ki ga je ustvarilo "levo krilo".

Eksekutiva, ki je začela z zborovanjem v soboto dne 24. maja, je takoj po zaslišbi obtožb, ki se nanašajo na michigansko državno organizacijo, suspendirala dotično organizacijo iz socialistične stranke na ta način, da ji je odvzela Charter; dalje je iz podobnih vzrokov in obtožb, ki izhajajo iz kršenja strankinih pravil z namenom, da se razširi "levo krilo" v stranki in vrže njena uprava, suspendirala iz stranke sledeče prizadete federacije: rusko, letsko, litvinsko, ukrajinsko, ogrsko, poljsko in Jugosla-

venski mednarodni socialistički savez, to so Hrvatje, ki so svoječasno izstopili iz naše J. S. Z. Na ta način je bilo v teku treh dni suspendiranih iz socialistične stranke nad 36.000 članov "levega krila".

Sodr. Oneal, član eksekutive in bivši delegat za mednarodno konferenco v Brnu, je v analiziranju obtožb proti prizadetim federacijam dejal, da eksekutivi, kateri je članstvo skupne stranke poverilo strankine interese, ne preostaja nobena druga pot, kakor suspenzacija; akcija, ki jo zavzemajo napram strankini upravi elementi "levega krila" je drastična, zato je potrebno tudi drastičnih korakov, da se zavarujejo interesi ameriške socialistične stranke. "Levo krilo" v socialistični stranki — je dejal Oneal — ne bi bilo zadovoljno niti potem, če bi stranka sprejela "program komunistične lige"; kajti kakor hitro bi bilo v stranki navidezno vse "levo", tako hitro bi bili ravno tisti elementi, ki žele izvajati v stranki diktaturo, "levi nad levim" ali "levi izven levih" in situacija ne bi bila čisto nič izpremenjena. Sedaj boljšeвики, bi hoteli biti potem superboljševiki in out-auto revolucionarji. Vsa situacija ima bolj psihološko ozadje, ki pa ne odgovarja psihologiji niti razmeram v Ameriki in je vsled tega za ameriško gibanje socializma škodljivo. Ameriška socialistična stranka si ne bo dala diktirati od Lenina, h kateri Internacionali naj pripada. Pred svetovno vojno so dominirali Internacionalo Nemei, sedaj jo poskušajo dominirati Rusi. Mi smo storili vse, kar je bilo v naših močeh, da moralno podpremo drugo rusko revolucijo. Toda diktature — pa naj pride od katerekoli strani — ameriška socialistična stranka ne bo trpela."

Najtanjnejše poročilo o tej zadevi priobčimo v prihodnji številki.

Tajništvo J. S. Z.

### NAZNANILO.

Cleveland, O. — Članstvu socialističnega kluba št. 27 naznanjam, da se v bodoče seje tega kluba vrše vsak drugi četrtek v mesecu ob 8. zvečer ter vsako četrto nedeljo v mesecu ob 9. zjutraj.

Dolžnost vsakega sodruga je udeleževati se sej svoje organizacije. Kdor radi prevelikega "radikalizma ali naprednosti" izostaja od sej, daje s tem sam sebi slabo spričevalo in drugim slab vzgled.

Za organizacijo je potrebno, da se njene zadeve rešujejo na sejah v navzočnosti vsega zainteresiranega članstva: Sodrugi, apeliram na vas, da redno prihajate k sejam na gori označene datume.

A. Bogatay, tajnik.

### IZVLEČEK ZAPISNIKA SEJE

odbora slovenske sekcije Jugosl. socialst. zveze  
dne 26. aprila 1919.

Navzoči so Godina, Molek, Mary Aučin, Počlipce, tajnik Zveze Petrieh, urednik "Proletarec" Kristan in upr. Zajc. Prisotna sta tudi Aleš in Mary Udovich, člana direktorija Jugosl. del. tisk. dru-

be. Sejo odvarja tajnik Godina. Predseduje Molek. Zapisnik zadnje seje se prečita in sprejme. — Tajnik Godina poroča, da se nahaja v blagajni slov. sekcije \$4,567.17 Izdatkov je bilo izza zadnjega poročila \$112.98. Dalje poroča, da so vsi posamezniki, ki so imeli v rokah delnice Jugosl. del. tiskovne družbe, podarili ali pa prodali svoje delnice slovenski sekciji Na ta način je sedaj edini lastnik Proletarca" slovenska sekcija J. S. Z. Druge korespondence ni. — Tajnik Petrič poroča, da šteje slov. sekcija vzle kaosu ki ga je povzročila vojna, okrog 700 dobrostojećih članov. Ker so stroški za vzdrževanje Zveze, njenih tiskovin itd. precej visoki, Zveza pa je razdelila ves imetek sekcijam, je naravno, da brez pomoči sekcij vse to delo ne more biti opravljeno. Treba je plačati v tiskarni račune za glasovnice in druge tiskovine. Sedaj je bila izdana knjižica, namenjena kampanji za ustanovitev novih klubov. Treba bi bilo izdati tudi znake. Vse to stane denar. Ker v zvezni blagajni sami ni denarja, apelira, da posodi slov. sekcija v te namene \$250.00. Sklene se, da dobi J. S. Z. \$250.00 za pokritje stroškov, ki so nastali za tiskovine, z naročilom za znake pa se počaka.

Upravnik "Proletarca" poroča, da se stanje lista izboljšuje, toda ker se nahaja v tiskarni precejšen račun v zvezi s tiskanjem knjig in zaostali računi "Proletarca", apelira, naj posodi slov. sekcija "Proletarcu" \$600.00. Navedena svota se odobri, obenem se pa da sklep klubom v odobrenje.

Omenja se konferenca socialističnih klubov v Lawrence, Pa. Večina članov je mnenja, da se dotična konferenca, ki ni bila sklicana na podlagi pravil, to je uradnim potom — ni mogla smatrati od strani slov. sekcije za tako, na katero bi sekcija mogla poslati svojega delegata.

Nato se je obširno razpravljalo o taktiki socialist. stranke in glede zopetne priključitve k njej. Z ozirom na to je sprejel odbor resolucijo, ki se predloži konferenci sekcijskih odborov J. S. Z. in katere vsebina je ta, da odbor J. S. Z. zasleduje razmere v socialist. stranki in išče stike, da se k stranki pridružimo, kadar bodo razmere ugodne za to.

Frank Podlipec, zapisnikar.

## UTRINKI.

Reuterjeva agentura poroča iz Pariza, da je svet četvorice na mirovni konferenci sklenil pogodno priznati Kolčakovo in Denikinovo vlado. Pogoji so: Da se skliče "prava" ustavodajna skupščina in sprejmejo njeni sklepi; nadalje da se sprejme pogodba o ligi narodov in določbe o mejah Rusije. Poročilo pravi, da bo ta politika omogočila zaveznikom priznati vsako silo v Rusiji, ki sodeluje v boju zoper sovjetsko vlado, ker bo tako priznanje le dotlej v veljavi, dokler ne določi ustavodajna skupščina definitivne forme vlade; tedaj odpadejo krajevne vlade same od sebe. Zavezniki baje ne podpirajo admirala Kolčaka

in generala Denikina z vojaštvom, pač pa jima bodo dajali več orožja, municije, denarja in živeža, kakor doslej.

Če je to poročilo resnično, tedaj je v ruskem vprašanju zmagala francoska vlada, Wilson pa je zopet potegnil krajši konec. Doslej je bilo vedno slišati, da odklanja Wilson vmešavanje v notranje spore na Ruskem; o njem in Lloyd Georgem se je tudi poročalo, da zagovarjata odpoklic čet iz Rusije.

Začetkoma citirana vest je v direktnem nasprotju s to politiko. Priznanje Kolčakove in Denikinove vlade ter dodajanje orožja, denarja in živeža protisovjetskim silam pomeni, da se zavezniki bojujejo proti boljševiški vladi in se s tem faktično vmešavajo v notranje zadeve Rusije. Kako se to vjema s samoodločevanjem narodov na eni in z demokracijo na drugi strani, je posebno vprašanje. Tudi najskromnejši zagovornik teh načel mora biti radoveden, kako se more na podlagi demokracije voditi vojna zoper eno stranko v Rusiji, ne da bi narodi o tem vedeli kaj več kakor čitajo v časopisih. Zakaj se pravzaprav vodi ta vojna? Če je potrebna, bi vsaj parlament morali izvedeti razloge, zakaj da je potrebna. Če se ne motimo, bi morali parlamenti dobiti tudi priliko, da povedo, ali se strinjajo s to vojno ali ne. Na ta način je bila odobrena vojna proti Nemčiji in proti Avstro-Ogrski; nič nam pa ni znano o tem, da bi bila odobrena vojna proti boljševikom.

Vsa stvar — predpostavljajoč, da je poročilo resnično — je sploh precej čudna in ne povišuje našega občudovanja profesionalne diplomacije. Baje se zavezniki zavzemajo za ustavodajno skupščino na Ruskem. Ali je za dosego tega cilja res priznanje admirala Kolčaka in vojna proti boljševikom neizogibno? Kolikor je znano, je sovjetska vlada sama naznanila gotove pogoje za mir. Zelo verjetno je, da bi bili, če bi jih zavenziki pozvali, sprejeli tudi ta pogoj, da se skliče ustavodajna skupščina. Po našem skromnem mnenju bi bilo pač bolje doseči ta cilj brez nadaljnega prelivanja krvi, kakor s podpiranjem Kolčakovega vojskovanja.

Ako je priznanje admiraloove armade odvisno od njegove obljube, da skliče ustavodajno skupščino, bo ta gospod gotovo obljubil, kar se zahteva od njega. Toda kakšne garancije imajo, da bo konstituenta, katero skliče on, res "prava"? Kdo bo vodil volitve? Pa če bo res "prava", to se pravi, da bodo njeni člani izražali resnično voljo ruskega naroda, a če se pri tem slučajno zgodi, da odobri večina sovjetski sistem — kaj tedaj? Od Kolčaka baje zahtevajo, da se podvrže sklepom ustavodajne skupščine; iz tega je sklepati, da jih bodo tudi zavezniki priznali. Ali so pripravljeni priznati tudi Leninovo vlado, če bi se ustavodajna skupščina izrekla zanjo? Niti sam Clemenceau ne more vedeti, kakšni bodo njeni zaključki, torej mora računati z vsako možnostjo. Bilo bi pa vendar preveč humoristično, če bi tedaj priznal vlado, proti kateri se bojuje z namenom, da jo strmoglavil. Sklep je na vsak način ta, da bi bilo veliko ceneje izreči, da priznajo zavezniki tisto vlado, za katero se izreče narod potom skupščine, na kateri bo pravilno zastopan, pa pozvati vse frakcije, da odlože

orožje in omogočijo sestanek take skupščine. Kakršen je položaj sedaj, je nadvse verjetno, da bi se tak rezultat dosegel brez nadaljnjega prelivanja krvi. In navadni državljan se brez uspeha vprašuje, zakaj se to vsaj ne poizkusi.

Ko je "Proletarec" svoječasno razlagal, da pride zmagoviti socializem kaj lahko v položaj, da bo moral svojo zmago braniti z orožjem proti novim napadom, je bilo v taboru "čistih" tako sveto razburjenje, da bi nas bili postavili na grmado, če bi bili imeli moč pokojnega Tarquemade. Hitreje, nego so evangelisti "čistega" nauka pričakovali so dogodki potrdili "pregrešno" Proletarčevo vero. Kdor ni slep in še gluha povrha, mora videti, da smo imeli prav. Kljub temu smo mi še vedno heretiki in "čisti" jahajo visoko na konju. Najbolj pikantno pa je, da so z besedo tudi danes največji pacifisti, pa se vendar navdušujejo za tiste, ki nimajo besede "mir" sploh v svojem slovarju. Takemu počenjanju se povsod pravi nedoslednost in konfuznost; ali oni mu pravijo "radikalizem", in ljudje, ki ne mislijo dalje od nosu, jim pleskajo.

"Znanje", ki je glasilo "čistih" in "mednarodnih" jugoslovanskih takozvanih socialistov, pravi, da je vseeno, kdorkoli dobi Reko, češ naj jo ima ta ali oni, da le ne bo zopet tekla kri. Človek bi razumel tudi to breznarodno "mednarodnost", če bi šlo res za to, da se naseli golobček z zeleno vejico za vse čase na zemlji, ako dobi Italija Reko. Za večni mir bi se doprinesla marsikakšna žrtev. Demagogija breznarodnega pacifizma je pa v tem, da ne ustanavljajo krivične rešitve miru, temveč ga trajno ogrožavajo, in da demagogi to prav dobro vedo, pa se delajo nalašč premodre. Menda je tudi gospodom pri "Znanju" znano, da ne gre v sporu med Italijo in Jugoslovani le za Reko, ampak za lep kupček krajev, ki so še bolj nedvomno jugoslovanski kakor Reka. In če bi Italija res dobila Vipavo, Ajdovščino, Komen, Postojno, Idrijo, Logatec in take kraje, tedaj nimajo niti pri Znanju tistega zlatoustega preroka, ki bi mogel ljudstvu dopovedati, da se sedaj pričinja večni mir. Učenjaki, ki vedo malo preveč, pozabljajo, da se bojuje socializem zoper vsako krivico, torej tudi zoper nacionalno podjarmljenje. In sicer iz dveh kardinalnih vzrokov: Prvič ker je pravičnost edina možna podloga socializma, drugič ker provocira nacionalno zatiranje narodne boje in vojne, s čimer kali spoznavanje socialnih razmer in otežčava socialni boj. Kdo naj dobi Reko, hrvaško Istro, slovensko Primorje, torej tudi za socializem ni vseeno. In niti za maslene pacifiste ne bi moglo biti vseeno, kajti od tega je v veliki meri odvisno, ali bo v teh krajih mir ali boj.

Če se Italijani, ki so ob nastopu v vojno govorili o izpolnitvi svojih "nacionalnih aspiracij", sedaj nenadoma sklicujejo na geografijo, topografijo, orografijo in podobne grafije, pa zahtevajo na taki podlagi primorske kraje na izhodni strani Jadranskega morja, je treba povedati, da so Orlandove

zahteve tudi s tega stališča slabo utemeljene. Alpe, o katerih oficialna Italija sedaj nenavadno mnogo govori, niso na noben način italijanske gore, sicer bi Italija s takimi argumenti lahko zahtevala vso Švico. Nasprotno pa bi jugoslovani prav lahko sprejeli tudi geografične razmere in bi tedaj namesto enega razloga imeli dva za utemeljitev svojega stališča. Prvi je naroden. Jugoslovanski kraji gredo po narodnem principu Jugoslovonom. Drugi bi bil geografičen baš po želji Italijanov. Kakor apeninski je tudi balkanski polotok geografična enota. In kakor se lahko pravi: Apenini naj pripadajo narodu, ki tam živi, torej Italijanom, se mora reči: Balkan naj pripada balkanskim narodom. Med te pa ne spadajo Italijani in dosledno nima italijanska vlada kaj iskati na balkanski strani.

Italijani so imeli na mirovni konferenci že nekoliko sitnosti, toda kakor se zdi, jim jih je še premalo. Njih teritorialne zahteve v jugoslovanskih krajih kakor se zdi, zaupajo gospodje okrog Orlanda veliko več svojemu želoču. Pred kratkim so izkreali italijansko vojaštvo v Mali Aziji blizu Smirne in zaradi tega so morali dajati pejasnila na mirovni konferenci. Pariški telegrami poročajo, da so sedaj zopet ponovili ta manever, zaradi česar da je turška vlada protestirala pri mirovni konferenci.

Naivni ljudje še vedno govore o opravičenih italijanskih zahtevah in Orlandova vlada protestira v vseh mogočih melodijah proti očitovanju imperijalizma. Te krokodilske solze pa vendar ne bodo imele toliko moči, da bi resnica popolnoma utonila v njih. In resnica je, da uganja vlada gospodov Orlanda in Sonina najdrznejšo imperijalistično politiko, misleča, da si sme dovoliti vse, ker je stala na strani sedaj zmagovitih zaveznikov. Ali tako se svet vendar še ni izpremenil, da bi se mogla vsa vprašanja pravice in krivice identificirati z vprašanjem, ali nasproti. Mimogrede rečeno bi se bilo dobro spomniti, da je zavezništvo Italije precej mladega datuma. Kar tako nagloma se vendar ne bi moglo pozabiti, da je bila Italija še začetkom vojne članica trozveze, to se pravi tovarišica Avstrije in Nemčije. Povsem brez pomena tudi ni, da se je še tokom vojne pogajala z Avstrijo in Nemčijo. Saj sta Tisza v ogrskem in Betmann-Holweg v nemškem parlamentu precej jasno povedala, kaj je bilo Italiji obljubljeno. Najnavadnejši kupčijski razlogi so povzročili, da je italijanska vlada naenkrat odkrila svoje simpatije za zaveznike; ampak te simpatije si je dala takoj bogato poplačati z londonsko tajno pogodbo. O idealizmu in požrtvovalnosti naj bi torej v Rimu kar lepo molčali; zgodovina se ne bo pisala na podlagi Orlandovih folopik in D'Annunzjevih snobskih verzov, ampak po rezultatih raziskav. Tedaj se pa imperijalistična poželjivost Vittorio Emanuelovih ministrov ne bo mogla utajevati.

S svojimi zahtevami na vzhodni obali Jadranskega morja so marsikoga konfundirali, ker niso ondane razmere po svetu dovolj znane. Toda če nima signor Orlando imperijalističnih želja, česa išče tedaj italijansko vojaštvo v Mali Aziji? O Siriji pa

tudi novorimski učenjaki ne bodo mogli trditi, da je nacionalno italijanska. Za Dalmacijo se sklicuje vlada na dedščino beneške republike; ali je morda sedanja Italija tudi dedinja starih Aten ali Aleksandra Macedonskega? Če niso nameravane aneksije v Mali Aziji imperijalističnega značaja, tedaj je izraz "imperijalizem" igubil svoj pomen.

V Londonu so bile v nedeljo velike demonstracije odpuščenih vojakov. Popoldne je bil v Hyde Parku velik shod, na katerem so bivši vojaki in mornarji zahtevali dela in določbo minimalnih plač. Potem jih je na tisoče korakalo proti parlamentu in prišli je do spopada s policijo, ki jih je razgnala. Pozneje se je množica zopet zbrala in je korakala proti kraljevski palači; tudi ta izprehod je policija razbila. Podobne demonstracije so bile tekom dneva tudi po drugih angleških mestih.

Pravijo, da so v Angliji že tekom vojne delali velike priprave za čas, ko se vrnejo vojaki in bo treba postaviti industrijo na normalno podlago. Zdi se, da te priprave prinesle pravega uspeha. Glasne so tožbe, da se širi nezaposlenost, da padajo mezde, da se pa nič ne blaži druginja. Angleška vlada najbrže ni želela takega napačnega rezultata, ali videti je, da imajo tudi moči Lloyd Georgea in njegovih pomočnikov svoje meje. Vojna je pač nekaj drugega kakor snaženje hiše, po katerem se postavi enostavno vsaka stvar zopet tja, kjer je bila prej, pa je red napravljen. Taka velikanska kriza odstrani preveč starega in ustvari preveč novega, da bi se moglo vse vrniti tja, kjer je bilo. Tudi v Ameriki, ki je bila mnogo krajša doba v vojni, imamo podobne prikazni; nezaposlenost postaje obična, podjetniki skušajo tlačiti mezde, druginja pa raste. Tudi v Ameriki smo imeli odbore in komisije za "rekonstrukcijo" po vojni, a rezultat je piškav, pač pa se širi delavska nezadovoljnost in množe štrajki po vseh državah. V Angliji kakor v Ameriki so razmere sicer ostale normalne; nobene sovražne okupacije, nobene revolucije, nič podobnega ni bilo tukaj. In vendar so vlade nesposobne, da bi rešile vse probleme. Ali je tedaj pravično zahtevati od vlad v deželah, ki so doživele najbolj globokosežne prekucije, da naj v štiriindvajsetih urah ustvarijo raj na zemlji?

Lz poročil iz Arhangelska je razbrati, da se delajo tam priprave za odhod ameriškega vojaštva iz Murmuarskega. Zdi se, da bodo na ta način odpoklicane vse ameriške čete iz evropske Rusije. Drugič pa izgleda stvar v Sibiriji. V tem oziru prihaja iz Washingtona brzojav, katerega glavna napaka je ta, da je nejasen. Glasi se:

"Predlogi vseruske vlade v Omsku, da naj se ameriški vojaki ne pošiljajo v Sibirijo, so povzročili, da nemisljivo Zedinjene države storiti nobene izpremembe v svoji politiki nevmešavanja v notranje zadeve ali pa znižati svoje sile v vzhodni Sibiriji. Kakor je videti, ni bilo v predlogih omske vlade govora o odpoklicu ameriškega vojaštva. Raz-

ume se, da bi bilo priporočljivo pustiti ameriško vojaštvo v Sibiriji, da bi vsa ondotna akcija imela mednarodni značaj."

Kar se tiče odpoklica čet z Murmanskega, ni treba mnogo besed o tem. Saj itak nihče ni vedel, kakšno nalogo pravzaprav imajo tam. Vsekakor je torej prav, da se odpokličejo. Nerazumljivo pa je, zakaj naj ostane vojaštvo v Sibiriji. To ne velja le za ameriške vojake, ampak za vse neruske. V washingtonskem telegramu je očitno protislovje. Zedinjene države zasledujejo politiko, da se ne vmešajo v notranje zadeve Rusije. To je vredno odobravanja. Ampak čemu je tedaj treba vojaštva v Sibiriji? Če je le tam utaborjeno, opravi doma toliko kolikor v Sibiriji. Če pa podvzame kakšno akcijo, mora to biti vmešavanje v notranje ruske zadeve. Ali ne bi bilo ameriško ljudstvo opravičeno izvedeti, kakšne naloge ima vojaštvo v Sibiriji?

Pred kratkim je v St. Louisu, Mo., zborovala nekakšna "Ameriška legija", ki bi se lahko prisposodbljala "belim gardam". Kdo so duševni očetje te organizacije, ni težko ugeniti. Zbor je — največ zaradi lepšega — splenil nekoliko zahtev, ki se tičejo podpiranja vojakov in so odobravanja vredne. Ali to je bila le krinka, medtem ko je legija pokazala svoje pravo lice z zahtevami, da naj se kongres bavi z deportacijo "slakerjev" in z ostrimi ukrepi proti tistim elementom, ki se poslužujejo metod I. W. W. — To je zelo nevarna fraza, kajti podnjo se lahko spravi vsako reakcionarno sredstvo. Kaj so metode I. W. W.? Nekateri so slabe, druge so dobre. Ideja, da naj se delavske organizacije postavijo na industrijalno podlago, je na primer absolutno dobra. Štrajk je v delavskih bojih neizogibna metoda. Nasprotno je takozvana direktna akcija zelo konfuzna reč. Ali legionarjem očitno ne gre za to, da bi preprečili nezmisljivo nasilstva. Od kongresa žele ukrepe, s katerimi bi se moglo uspešno ovirati vsako delavsko gibanje. Vemo, kako je sestavljen sedanji kongres; vemo tudi, koliko vojne vročice je še v deželi. Zato je mogoče, da bodo imeli reakcionarji uspeh s takimi apeli. Tedaj pa ne bodo udarjeni le tisti, ki fanatično pridigajo nasilno sabotažo in podobne navidezno radikalne, v resnici pa brezpomembne igrarije, temveč vsi, ki se resno bojujejo za interese delavskega razreda. Tako napeljuje kričavi, a votli radikalizem vođa na mlin reakcije, ki nahaja v bombastičnih grožnjah svoje opravičenje.

Poročilo iz Ženeve pravi, da je prebivalstvo v Pragi postavilo na javni ulici nekoliko vislice in priglasilo podnje 57 živilskih oderuhov. Ljudstvo jim je zagrozilo, da bodo obešeni, če ne znižajo cen. Vpričo tega uljudnega vabila so vsi prisegli, da bodo ceneje prodajali. Ni se toliko čuditi, da se je to zgodilo v Pragi, kolikor dejstvu, da se ni zgodilo še v marsikaterem drugem kraju.

Včasih so vsak štrajk v Ameriki povzročili nemški agenti; sedaj so jih zamenjali boljševiški. Fantazija kapitalističnih žurnalistov je zelo ubožna.

## ADVERTISEMENT

Slov. delavska



podporna zveza

Ustanovljena dne 26.  
avgusta 1908.Inkorporirana 22. aprila  
1909 v državi Penn.

Sedež: Johnstown, Pa.

## GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: IVAN PROSTOR, 6120 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Podpredsednik: JOSIP ZORKO, R. F. D. 2, Box 113, West Newton, Pa.

Glavni tajnik: BLAS NOVAK, 634 Main St., Johnstown, Pa.

1. Pom. tajnik: FRANK PAVLOVČIČ, 634 Main St., Johnstown, Pa.

2. Pom. taj. ANDREJ VIDRICH, R. F. D. box 4, Johnstown, Pa.

Blagajnik: JOSIP ŽELE, 6502 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Pom. Blagajnik: ANTON HOČEVAR, R. F. D. 2, Box 27, Bridgeport, O.

## NADZOENI ODBOR:

Predsednik nadzor. odbora: JOSIP PETERNEL, Box 95, Willock, Pa.

1. nadzornik: NIKOLAJ POVŠE, 1128 Fabyan St., City View, N. S. Pittsburgh, Pa.

2. nadzornik: IVAN GROSELJ, 885 137th St., Cleveland, O.

## POROTNI ODBOR:

Predsednik porot. odbora: MARTIN OBERŽAN, Box 72, East Mineral, Kans.

1. porotnik: FRANCO TEROPČIČ, R. 1, Banonza, Ark.

2. porotnik: JOSIP GOLOB, 1916 S. 14th St., Springfield, Ill.

## VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. JOSIP V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., Pittsburgh, Pa.

Glavni urad: 634 Main St., Johnstown, Pa.

## URADNO GLASILO: PROLETAREC.

3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Cenjena društva, oziroma njih uradniki, so uljudno prošeni pošiljati vse dopise naravnost na glavnega tajnika in nikogar drugega. Denar naj se pošlje edino potem Poštaih, Expressih, ali Bančnih denarnih nakaznic, nikakor pa ne potom privatnih čekov. Nakaznice naj se naslavlajo: Blaž Novak, Title Trust and Guarantee Co. in tako naslovljene pošiljajo z mesečnim poročilom na naslov gl. tajnika.

V slučaju, da opazijo društveni tajniki pri poročilih glavnega tajnika kake pomanjkljivosti, naj to nemudoma naznanijo uradu glavnega tajnika, da se v prihodnje popravi.

## IZ GLAVNEGA URADA S. D. P. Z., JOHNSTOWN, PA.

Iniciativni predlog društva "Rdeči Orel", št. 105 v White Valley, Pa.

"GLAVNI ODBOR S. D. P. Z. NAJ TAKOJ PODUZAME POTREBNE KORAKE, DA PRIČNE S. D. P. Ž. IZDAJATI SVOJE LASTNO GLASILO IN SICER MESEČNIK, KATEREGA NAJ DOBIVA VSAK ČLAN IN ČLANICA; LIST NAJ SE DA TISKATI TISKARNI, KATERA NUDI NAJBOLJŠE UGODNOSTI."

Predlog je podpiran od sledečih društev:

Društvo Boritelj šte. 1. v Conemaugh, Pa.

Društvo Zaveznik šte. 3 Franklin-Conemaugh, Pa.

Društvo Zarja Svobode šte. 11 v Dunlo, Pa.

Društvo Bodočnost šte. 65 v Staunton, Ill.

Društvo Napredek šte. 85 v Skidmore, Kansas (s pripombo da gl. urad poizve koliko bi stala mesečna in dvomesečna izdaja).

Društvo Rdeči Prapor šte. 67 v Bentleyville, Pa.

Društvo Vstanite Bratje, šte. 90 v Gross, Kansas.

Društvo Lincoln, šte. 123 v Springfield, Ill.

Društvo Sv. Barbara, šte. 126 v Cleveland, Ohio (s pripombo da naj vsak član plača v to svro po 25c vsakih šest mesecev).

Društvo Narodna Zmaga, šte. 148 v Cuddy, Pa.

Društvo Postonjska Jama, šte. 151 v Dalagua, Colo.

Zgoraj navedeni iniciativni predlog društva šte. 105 je torej podpiran od 11 društev iz petih različnih držav in bo v smislu pravil dan na splošno glasovanje.

Blaž Novak, tajnik.

## NAZNANILO.

Članstvu S. D. P. Z. tem potom naznanjam, da je junija in julija razpisana izvanredna mesečina v bolniški sklad 50c na vsaki dolar dnevne bolniške zavarovalnine za vse člane in članice, ki so zavarovane za bolniško podporo.

Bodoči člani in članice, kateri pristopijo v mesecih juniju in juliju, so izvzeti.

Blaž Novak, tajnik.

## DRUŠTVO ZDRUŽENI BALKAN ŠT. 68 SDPZ V CLINTON, IND.

Nekaj v prevdarek krajevnim društvom SPDZ.

Društvo Združeni Balkan št. 68. SPDZ., je na svoji redni seji meseca marca 1919. vzelo v pretres nekaj točk v sedanjih pravilih, v mnenju, da ne zadostujejo pravicam članstva in napredku organizacije.

Z razpravljanjem o členu na strani 17. "Konvencija" je prišlo do zaključka, da se stavek, ki se sedaj glasi: "Vsako društvo z nad 50—150 itd." črta in se na mesto njega postavi: "Vsako društvo do 100 članov ima pravico do enega delegata."

Tozadevna točka, katero imamo sedaj, nikakor ni koristna za organizacijo in tudi ne za manjša društva. Nikakor bi ne bilo pravilno, ako bi na primer eno društvo štelo 49 članov in ne bi smelo poslati zastopnika na konvencijo, in drugo društvo, ki ima samo enega člana več, ima pa vso pravico. Ker je več društev, ki štejejo pod 50 članov, bi bilo torej na tisoče članov, ki bi morali kar molčati in plačati, kar se jim ukaže.

(Prvi stavek na strani 18 se glasi: "Društva z manj kot 50 člani se imajo združiti v dosego 50 članov ter skupno izvolijo delegata." S tem je povedano, da so na konvenciji zastopana vsa društva. Opomba gl. taj.)



Razpravljalo se je o točki 13 na strani 54, katera ni dovolj jasna, ker ne pove, za kakšne operacije se plača in za kakšne ne. Da ta točka ni v korist članstva in dobrobit organizacije, ima ravno naše društvo skušnje in dokazala, katerih pa ne bomo navajali na tem mestu. Vzemimo na primer, da član boleha na revmatični kostni bolezni — to je, da mu kost gnije — in zdravniki mu svetujejo, da je njegova zadnja pomoč odstranitev uda, in le tako se mu reši življenje; upam, da si bo vsak mislil, da je v takem slučaju opravičen do operacijskih stroškov — dobi jih pa le ne; temveč le odškodnino za izgubljeni ud. Dodatek gl. taj.)

Tudi tukaj je naše društvo prišlo do zaključka, da se ta točka spremeni.

Naše društvo je torej spredvidelo potrebo, da se zgoraj omenjeni točki spremenita, ter priporoča društvom in posameznim članom SDPZ., da podpirajo sledeči

### INICIATIVNI PREDLOG

društva Združeni Balkan št. 68, SDPZ., v Clinton, Ind., sprejet na redni seji meseca sušca 1919.

1. Da se peti odstavek člena "Konvencija" na strani 17 in 18, kateri se glasi: "Delegati volijo društva iz svojih dobrostojećih članov. Vsako društvo z nad 50—150 članov je opravičeno do enega delegata; društva z nad 150 članov pa za vsakih nadaljnjih 100 članov po enega delegata več. Društva z manj kot 50 članov se imajo združiti v dosego 50 članov ter skupno volijo delegata"

nadomesti s sledečim besedilom:

"Delegati volijo društva iz svojih dobrostojećih članov. Vsako društvo, ki šteje do 100 članov, je opravičeno do enega delegata; društva z nad 100 člani pa za vsakih nadaljnjih 100 članov po enega delegata več."

2. Da se 13. točka člena "Poškodnine in onemoglosti" (na strani 54), katera se glasi: 13. — V slučaju, kjer je operacija potrebna, da je od tega odvisno življenje člana ali članice, se izplača prizadetim \$50.00; zdravnik, ki je izvršil operacijo, mora dati tozadevno izjavo, da je bila operacija v resnici potrebna v ohranitev življenja"

spremeni, da se bo glasila:

13. Članom in članicam, katerim zdravniki svetujejo operacijo in se ji podvržejo, se izplača vsota \$50.00 kot povrnitev operacijskih stroškov za sledeče operacije: Zavozljanje črev, gnojitev v kosteh, kila, vnetje slepiča. Odrezanje noge ali roke z zdravniško operacijo, mrena na očesu, rak v želodcu, prsni, maternici i. t. d., odstranitev ledvic, nosečnost izven maternice, želodčni mehur. V slučaju pa, da se operacija izvrši na bolnikih, ki niso tukaj navedene, se plača ista vsota le, ako zdravniki pripoznajo, da je bila operacija potrebna v ohranitev življenja."

Članstvo se prosi, da iniciativo podpira, da pride takoj na splošno glasovanje.

Za društvo Združeni Balkan št. 68, SDPZ.: Frank Mazelj, predsednik. John Musar, tajnik. Anton Primožič, blagajnik. (Dr. pečat.)

Iniciativni predlog društva št. 68 je še odprt za podpore do dne 1. junija. Ako dobi do 1. junija vsmislu pravil zadostno podporo bode izšel na splošno glasovanje.

Blas Novak, tajnik.

### SPREMEMBE PRI DRUŠTVIH S. D. P. Z. V MESECU APRILU 1919.

Štev. 1. — Zopet sprejeti: Nikolaj Burneff, 4545; Jakob Bregar, 2564; Mihael Rovanešek, 35; Frank Hočevnar, 710. — Suspendirani: Fr. Prunk, 4243; Ludvik Mohar, 5722; Martin Cernetele, 3641; Ivan Starich, 5855. — Črtan: August Pleškovic, 11272. — Prestopili: Fr. Hočevnar, 710; k dr. št. 11.

Št. 2. — Zopet sprejet Jožef Tomažin, 3955. — Suspendirani: Fr. Potččin, 8564; Helena Sosenko, 6240; Jožef Sosenko, 4631; Jakob Beve, 171; Andrej Mlakar, 2579. — Črtani: Fr. Starič, 8578; Fr. Turk, 63. — Prestopili: Ivan Leskovec, 4700 k društvu št. 5; Antoa Kočevnar, 3479; k dr. št. 4.

Štev. 3. — Zopet sprejet iz pasivnosti: Andrej Milavec, 2459. — Suspendirani: Fr. Okički, 8495. — Umrli: Jurij Ošaben, 95. — Prestopili: Ivan Hribar, 1092; k dr. št. 11.

Štev. 4. — Zopet sprejeta: Helena Deželan, 9412. — Suspendirani: Ivan Deželan, 9409; Martin Gloča, 1577; Fr. Zatkovič, 5319; Vida Zvonarič, 3433. — Umrli: Neža Svele, 3233. — Prestopili: Andrej Ferfila, 3331.

Štev. 5. — Zopet sprejeta: Peter Miakar, 4863; Ignac Golob, 5984. — Črtan: Mihael Vajdec, 8449.

Štev. 7. — Zopet sprejeti: Fr. Sobasič, 461. — Suspendirani: Vincenc Pekman, 7615; Jožef Resnik, 7622; Ana Resnik, 7622; Ana Resnik, 7621.

Štev. 9. — Novo pristopili: Frank Boštinar, 11391; Karol Suštaršič, 11354. — Prestopili: Anton Kladošek, 273; k dr. št. 32.

Štev. 10. — Zopet sprejet: Martin Muren, 294. — Črtan: Ivan Ivane, 6410.

Štev. 11. — Zopet sprejeta: Berta Katerinčič, 5365.

Štev. 12. — Zopet sprejeti: Barbara Blaskovič, 6257; Frank Boznus, 1048; Mihael Blaskovič, 5046; Mihael Kernički, 1098.

Štev. 13. — Zopet sprejet: Alfonz Terbižan, 8412. — Suspendirani: Černko, 1024. — Prestopili: Alojzij Rolih, 5312; k društvu št. 56.

Štev. 14. — Zopet sprejeta: Ilaj Jerbič, 11137; Marko Račan, 6018. — Suspendirani: Andrej Zori, 1405; Valentin Količ, 6712; Fr. Pušar, 3105. — Črtani: Mihael Račan, 4709; Matija Marinčič, 5569; Ivan Marinčič, 6282; Matija Gzince, 6099.

Štev. 15. — Zopet sprejeta: Ivan Perne, 5663; Fr. Valenčič, 9216. — Suspendirani: Ivan Peterc, 5710; Fr. Rozy, 11293. — Črtan: Jurij Hervatin, 1908.

Št. 16. — Zopet sprejet: Anton Tomžič, 417. — Prestopili: Jakob Zupanc, 9311; k dr. št. 92.

Štev. 18. — Novo pristopile: Gabriela Korpus, 11376; Marija Kučič, 11377. — Suspendirana: Jožef Vorik, 10549; Anton Pekolj, 10575.

Štev. 20. — Zopet sprejet: Fr. Matcerle, 10253. — Suspendirani: Jožef Fritzel, 10242. — Črtana: Rudolf Jegleč, 4395; Holstain Holfrist, 577.

Štev. 21. — Fr. Augustin, 9853; Karol Taufar, 1186. — Prestopila: Ivan Slapšek, 9887; Franc Nahole, 9860.

Štev. 22. — Zopet sprejeti: Ivan Ihan, 572; Fr. Penca, 569; Jožef Slevc, 6328; Ivan Urnkar, 568; Marija Horvat, 9184. — Suspendirani: Aleš Sever, 9159. — Črtani: Jožef Barborič, 9171; Vincenc Mertič, 9960; Deroteja Mertič 9962.

Štev. 23. — Zopet sprejet: Vilijam Maroska, 3978. — Suspendirani: Fr. Sladič, 7795. — Črtana: Fr. Sanj, 7786; Ogricij Jeerman, 7779. — Prestopili: Fr. Egart, 4091; k dr. št. 1. — Umrli: Vilijam Maroška, 3978; Jakob Keyžer, 5972.

Štev. 24. — Črtan: Jurij Syca, 11126.

Štev. 25. — Suspendirani: Ant. Triler, 1696; Ant. Sterman, 724; Ant. Rudolf, 10379. — Odstopila: Pavel Oblak, 10391; Rozalija Fortuna, 10366.

Štev. 26. — Zopet sprejet: Ivan Basara, 2993. — Suspendirani: Mihael Rebice, 11307.

Št. 29. — Umrli: Alojzij Volk, 852.

Štev. 30. — Suspendirani: Ivan Pečnik, 1522. — Črtana: Fr. Parkel, 10492; Terezija Parkel, 10540.

Štev. 33. — Zopet sprejeta: Alojzija Mohar, 9558. — Suspendirani: Ivan Bombač, 9541; Ana Cirar, 9559. — Črtan: Anton Stermec, 9514.

Štev. 34. — Prestopili: Ivan Boc, 4883; Jožef Skerabee, 3279; Fr. Ravnikar, 5398; Anton Jevševar, 4375; Matija Pod-

belšček, 4271; Ivan Stopar, 9390; Ivan Brodar, 2792; Fr. Oblak, 10047; Marija Renko, 6288; Ivan Renko 3306.

Štev. 36. — Novo pristopili: Anton Sašak, 11369. — Suspendirana: Jožef Klun, 4435; Andrej Vidrih, 4152. — Prestopili: Peter Bukovec, 5100; k društvu štev. 79.

Štev. 37. Zopet sprejeti: Matevž Zakrajšek, 10824; Ant. Srebotnak, 4352. Suspendirani: Jožef Lah, 3549; Frančiška Fink, 5325; Anton Jerina, 2187; Neža Jerina, 2534.

Štev. 38. Zopet sprejeti: Tomaž Rebic, 5432; Štefan Stucin, 8600. Črtani: Fr. Remas, 6143; Jožef Smith, 11316.

Štev. 39. Suspendiran: August Slavich, 5817. Prestopila: Mihael Golobič, 2032; Marija Golobič, 5381.

Štev. 40. Suspendiran: Primož Stare, 6579.

Štev. 41. Nov pristopila: Ivan Konestak, 11380; Anton Jankovic, 11381. Zopet sprejeti: Mihael Skorel, 9061; Mihael Hribar, 9070; Ignac Pervonija, 9078; Krist Mestnik, 4041; Ivan Borovčan, 9121; Rotija Vodnik, 3032; Antonija Legan, 4856. Zopet sprejeti: Ivan Lovrenčič, 5129; Fr. Potrebujšč, 4396; Jožef Vodnar, 3688; Dominik Bovoček, 4010; Ant. Strajnar, 9073; Andrej Blatnik, 3536; Marija Blatnik, 2160; Anton Prosen, 9124. Črtani: Ant. Bohajanc, 9106; Ivan Mencin, 1754; Marija Jernejčič, 2434.

Štev. 42. Zopet sprejeta: Marija Legan, 9582.

Štev. 43. Suspendiran: Adam Dorsh, 4953.

Štev. 45. Zopet sprejeti: Toma Jurkovič, 1574; Marija Jurkovič, 2710; Karol Smith, 9780; Fr. Sapčič, 9801; Nikola Dragovič, 9804; Alojzij Jankovič, 4022. Suspendirana: Peter Sekirica, 9774; Katerina Sekirica, 9818. Odstopila: Joožef Anzec, 9759.

Štev. 47. Zopet sprejeti: Ivan Razvoza, 5139. Suspendirani: Alojzij Vodlan, 195; Uršula Vodlan, 2873; Sofija Kanzius, 3027; Jožef Kanzius, 2035; Mihael Boronsky, 9136; Julija Borensky, 9137.

Štev. 50. Suspendiran: Vincenc Očič, 4167. Odstopil: Martin Štefančič, 9135. Umrli: Matija Dornulovec, 9335. Črtani: Alojzij Korošec, 6113; Jožef Smarda, 9252.

Štev. 51. Zopet sprejeti: Alojzij Kulovec, 9057; bil pasiven; Ant. Seme, 1885; Fr. Strehovec, 2327; Karol Skufca, 2427; Ivan Pušnik, 9496; Matija Jerele, 6285. Suspendirani: Alojzij Krajnčič, 371; Alojzij Valentič, 1226; Albert Marinčič, 4526; Fr. Slak, 4663; Fr. Zagore, 8977; Ludvik Hofart, 9003; Ivana Mandel, 9138; August Saje, 9032. Črtani: Matija Kolar, 2667; Ivan Uraj, 4983; Jožef Luder, 9033.

Štev. 55. Suspendiran: Franc Trafila, 2342.

Štev. 56. Zopet sprejeti: Terezija Voglar, 6280; Alojzij Sikovac, 3288. Črtani: Frančiška Fabjan, 3469; Fr. Holliš, 5441; Ivan Salamon, 3470; Marija Salamon, 3171; Anton Zbašnik, 10643.

Štev. 57. Prestopil: Jožef Dovgan, 4939; k dr. štev. 126.

Štev. 59. Zopet sprejeti: Gabriel Vlahinja, 3817; Martin Koščak, 2738; Ivan Straus, 3300. Suspendirani: Fr. Posedel, 2741; Ignac Kahne, 2742.

Štev. 60. Zopet sprejeti: Ivan Luzovec, 8698. Črtana: Jožef Turk, 8787; Leopold Turk, 8775. Prestopil: Jožef Debeve, 4092; k dr. štev. 101.

Štev. 62. Nov pristopila: Antonija Humar, 11382. Zopet sprejete: Frančiška Skufca, 4781; Frančiška Travninar, 4042; Marija Sitter, 3198. Suspendirane: Jožefa Sestak, 4830; Katerina Pirc, 5023; Marija Kaušek, 3013; Ana Zakrajšek, 3015; Marija Pikš, 5699; Marija Kadunc, 2796; Frančiška Unetič, 4653; Marija Bačunk, 3115; Helena Hindra, 2799. Črtane: Jožefa Kukec, 4997; Ivana Klaus, 4940; Rozalija Vidregar, 5945; Jožefa Jereb, 5698; Ana Žagar, 3267.

Štev. 63. Prestopil: Jožef Komat, 1155; k dr. štev. 23.

Štev. 64. Zopet sprejeti: Fr. Sošter, 4257; Jera Herga, 4335; Ivan Skerbiš, 4950; Ivan Mohako, 4961; Marija Stričič, 5451; Ivana Bevec, 5768; Jurij Grabnar, 5996; Matija Matko, 5997; Fr. Kolenc, 6299; Ivan Vodovnik, 11244.

Štev. 65. Prestopila: Fr. Skok, 4648; Ivan Sluga, 9641. Črtan: Štefan Flere, 5894.

Štev. 66. Suspendirana: Ivan Rayht, 10460; Ivana Rayht, 10437. Odstopila: Marija Verbič, 10446. Črtana: Fr. Kosmač, 10465; Jožef Cokel, 10413.

Štev. 67. Suspendirana: Aleksander Ostojič, 5246; Franc Cropetz, 3995.

Štev. 69. Prestopil: Jožef Skok, 8003; k dr. štev. 114.

Črtan: Jakob Stajer, 8011.

Štev. 70. Jovo Milič, 11359; Ilija Granič, 5125.

Štev. 71. Suspendirana: Fr. Mohorovičič, 3899; Jožef Mohorovičič, 4507.

Štev. 79. Suspendiran: Anton Jakobe, cer. štev. 5093.

Štev. 81. Nov pristopili: Anton Papish, 11371; Jožef Bokar, 11397. Prestopili: Ivan Auber, 1443; k dr. štev. 71. Andrej Zupančič, 703; k dr. štev. 125.

Štev. 82. Zopet sprejeti: Fr. Cej, 9698; Suspendiran: Fr. Buhman, 11063.

Štev. 85. Prestopil: Štefan Soršak, 11182; k dr. štev. 50. —

Štev. 87. Suspendiran: Tomaž Terakovič, 11248.

Štev. 88. Suspendiran: Ivan Eržen, 8178. Prestopil: Ivan Zapec, 5286; k dr. štev. 81.

Štev. 89. Zopet sprejeti: Ivan Božič, 2786.

Štev. 92. Zopet sprejeti: Ivan Simončič, 9728; Margarete Simončič, 9711; Konrad Konec, 11010. Suspendirani: Jožef Lustik, 9718; Fr. Pavlin, 10482; Pavel Boje, 9735.

Štev. 96. Zopet sprejeti: Fr. Zabukovec, 6447. Suspendirana: Ivana Boje, 9739. Črtani: Rozalija Kranc, 2906; Peter Brzel, 9714.

Črtan: Nikolaj Car, 9933.

Štev. 97. Zopet sprejeti: Jožef Knafic, 9950; Rudolf Pavlič, 9940; Marija Tkalc, 9955; Klara Hudic, 11112.

Štev. 98. Prestopili: Anton Kump, 9963; Pavlina Kump, 9967; k dr. štev. 22.

Štev. 99. Prestopil: Ivan Perič, 9988; k dr. štev. 78.

Štev. 100. Zopet sprejeti: Jurij Meil, 6589; Mihael Hauptman, 6509. Umrli: Marija Zalar, 6628.

Štev. 101. Nov pristopila: Ivana Gruden, 11389.

Štev. 102. Zopet sprejeti: Jakob Trojar, 8870. Črtan: Ivan Kovčič, 8868.

Štev. 104. Suspendiran: Frank Šunk, 6684.

Kočevar, 11375. Umrli: Ivan Košir, 6769.

Štev. 106. Nov pristopili: Anton Slogar, 11374; Ivan Štev. 107. Zopet sprejeti: Ivan Košič, 8389. Suspendiran: Jožef Bergac, 8383.

Suspendirani: Jožef Urbiha, 10103; Tomaž Bičanič, 11199; Štev. 108. Zopet sprejeti: Pasiven: Fr. Furlan, 10151.

Marija Mahle, 10128.

Štev. 109. Črtani: Ivan Trpin, 7509; Marija Trpin,

Štev. 112. Zopet sprejeti: Jožef Kerznanec, 10180; Anton Tishler, 10213; Jožef Bečaj, 10221; Franc Sever, 10225; Marija Tishler, 10218. Suspendirani: Anton Vidmar, 10181; Ivan Grošelj, 10200; Ivan Zagore, 10201; Mihael Klopčič, 10204; Miroslav Horvatin, 11365; August Dragar, 11306; Frančiška Urbas, 10223; Matija Vondčina, 10223; Marija Klopčič, 10214; Marija Zagore, 10219. Črtan: Martin Zagore, 10228.

Štev. 114. Suspendiran: Mihael Vodišek, 7527.

Štev. 116. Zopet sprejeti: Lovro Bersjani, 7577. Suspendirani: Ivan Nick, 7672; Franc Nick, 7672; Jožef Maček, 7530; Anton Zembili, 7561; Katerina Maček, 7536.

Štev. 117. Nov pristopili: Ivan Geth, 11373. Zopet sprejeti: Stefan Gross, 7117; Karol Tomola, 1041; Rudolf Črne, 7165; Marija Črne, 7106; Ana Smith, 7288; Jožef Turk, 7298; Anton Homar, 7202. Suspendirani: Fr. Demšar, 7100; Anton Sifler, 7134; Matija Zore, 7140; Anton Zibera, 7176; Willjam Mokoroski, 7218; Getroda Makoroski, 7167; Tomaž Frank, 7211; Aleš Oman, 10070; Jakob Oberč, 7296. Črtani: Angela Moročni, 7082; Fr. Bruss, 7098; Mihael Gečko, 7314; Ivan Malovrh, 7208; Giodil Corocik, 7261. Prestopili: Jožef Kulovic, 9214; k dr. štev. 13. Anton Peško, 7203; k dr. štev. 56.

Štev. 120. Suspendiran: Fr. Žganjar, 10761.

Štev. 121. Zopet sprejeti: Blaž Jastrovsky, 8922; Fr. Menart, 8925; Fr. Alereht, 9449; J. Mayluzan, 8930; Leo Slabe, 8944.

Štev. 122. Prestopil: Ivan Putovec, 7690.

Štev. 123. Zopet sprejeti: Vincenc Pikelj, 10726. Prestopil: Jurij Petkof, 11214; k dr. štev. 114.

Štev. 124. Zopet sprejeti: Jakob Tomšič, 6428; Ivan Čikada, 9492. Črtan: Franc Tomšič, 9488.

Štev. 126. Zopet sprejeta: Neža Palčič, 6861. Suspendirani: Alojzij Vrček, 7093; Ivan Bališ, 6793; Ignac Medved, 6834; Jožefa Medved, 6825; Fr. Košelj, 6843; Ivan Hlapčič, 6863; Frančiška Košelj, 6855; Leo Jeras, 6888; Anta Vesel, 6883; Karol Kralj, 6877; Jožef Znidaršič, 6878; Josef Sedaj, 6862; Alojzij Kočjaš, 6920. Črtani: Alojzij Kozlevčar, 6806; Anton Urankar, 6819; Matija Gindič, 6873; Franc Kralj, 6877.

Štev. 127. Zopet sprejeti: Jožef Verhovšek, 8354.

Štev. 128. Suspendirani: Ivan Lekše, 10867.

Štev. 130. Suspendiran: Matija Cankar, 7019. Črtani: Franc Košak, 6969; Jožef Vode, 7045.

Štev. 131. Franc Ravnik, 7850; Tomaž Murat, 7890; Anton Mesič, 7884; Franc Luksič, 7925. Suspendirani: Pavel Miller, 7877; Fred Kinkela, 7832; Mile Milakovič, 7893; Stane Fink, 7923; Fr. Lukšič, 7925.

Štev. 133. Suspendirani: Valentin Arach, 9448.

Štev. 134. Prestopili: Marija Marolt, 11328; Ignac Marolt, 7940; k dr. štev. 100.

**LISTU V PODPORO.**

Nabrano na seji slov. soc. kluba št. 27 v Clevelandu.

Ohio . . . . .	\$ 8.00
Zeli Reko Jugoslovanom . . . . .	50
Fr. Majeeln, Cleveland, O. . . . .	50
Jos. Čebular, Vandling, Pa. . . . .	25
J. R. . . . .	5

Skupaj . . . . .	9.30
Zadnji izkaz . . . . .	70.55

Skupaj . . . . .	\$79.85
------------------	---------

**NAROČNIKOM KOLEDARJA.**

Naznanjamo, da nam je zaloga Ameriškega družinskega koledarja pošla. Tiste naročnike, ki so prejeli večja naročila koledarjev za razprodajo, prosimo, naj nam jih vrnejo, kolikor jih ne bodo prodali.

Nekateri se še vedno pritožujejo, da niso prejeli koledarjev. Razposlani so bili vsem, ki so jih naročili. Kdor jih še vedno ni prejel, leži zato krivda pri ekspresnih družbah, ki jih zadržujejo, ali pa so lahko tudi kakšni drugi neznani vzroki za neredno dostavo. Potrudili se bomo poizvedeti, kje so vzroki. Prizadeti pa naj nas takoj obveste, kadar prejmejo koledarje in ravno tako, če jih ne prejmejo, da stvar uredimo.

Štev. 136. Suspendiran: Ivan Jelovčan, 2619; Ivan Strišar, 8020.

Štev. 139. Novo pristopil: Daniel Rađovič, 11385. Suspendiran: Jurij Ferenc, 11254. Umrl: Jakob Režen, 8056.

Štev. 143. Zopet sprejet: Štefan Rahan, 8159. Suspendirani: Matevž Ivančič, 8154.

Štev. 144. Suspendirani: Andrej Mihehič, 10299; Jurij Badoševič, 11095; Mihael Zanič, 11341; Luka Zavbi, 10314; Nikolaj Vukabi, 10310; Ilaj Cvrjanovič, 10316. Črtan: Frančiška Vales, 1324.

Štev. 145. Nov pristopila: Ivana Belaich, 11390. Zopet sprejeti: Alojzij Špan, 7329; Anton Batista, 7403; Boža Svetoč, 7364; Jakob Zabukovec, 7374; Jožef Eržen, 7383; Fr. Bovič, 7401. Prestopila: Angela Cankar, 7328. Suspendirani: Jožef Konesteb, 7369; Marko Stodin, 7370. Črtani: Alojzij Urbančič, 7402; Ivan Muha, 7342; Ivan Urh, 7363.

Štev. 146. Prestopila iz mladinskega oddelka: Marija Salamon, 11384. Zopet sprejeti: Fr. Zugarek, 10931.

Štev. 149. Prestopla iz mladinskega oddelka: Ivana Božič, 11378.

Štev. 150. Zopet sprejet: Sem Dujmič, 11265.

Štev. 151. Črtan: Peter Rački, 7832.

Štev. 152. Zopet sprejet: Franc Kovač, 11073.

Štev. 154. Nov ustanovljeno društvo v Sugarite, N. Mex. Pristopili: Ivan Kopriva, 11393; Ivan Cash, 11399; Karol Miller, 11400; Anton Saršen, 11401; Alojzij Bogel, 11402; August Marcella, 11403; Ivan Sršen, 11404; Jožef Stefanec, 11405; Ivan Sirčel, 11406.

S sobratskim pozdravom

Blaž Novak, gl. tajnik.

V pondeljek se je kongres v Washingtonu sešel na izredno zasedanje. V obeh zbornicah ima republiška stranka večino, medtem ko je administracija v demokratičnih rokah. Kako se bo to razmerje obneslo, pokaže bodočnost.

# Lepota las

je odvisna veliko od vaše pažnje. Ne smete biti preveč zmedeni ako vaši lasje niso tako lepi kot si jih želite. Obvarujte jih pred spadanjem, prekrbite jim dovolj hrane, da bodo lahko rastle, očistite si prahljaj in držite čisto kožo na glavi s tem, da rabite

## Severovo Toniko za lase

(SEVERA'S HAIR TONIC)

kat eno najboljših sredstev za ohranitev las. Posledice te tonike zadovolje vsakogar kdor jo uporablja. To je glavno sredstvo obvarovati se pred prahljajem. Ženske in možki so zelo zadovoljni s tem čistilom in lepšalnim sredstvom. Torej se priporoča za uporabo vsem. Cena je 65 centov in 3c davek.

### ČESANJE LAS

je mnogokrat nemogoče ker lasje nimajo svojega življenja, vsled tega nadrgnite malo

#### Severovo Mazilo za lase

(Severa's Hair Pomade) vsaki večer ali vsaj vsaki drugi večer in opazili bodele posledice. To mazilo naredi lase lepe in polne življenja, mehke in krasne. Cena je 25 centov in 1c davka.

### ZMIVANJE GLAVE

zahteva dobrega mila katero je prijazno in antiseptično v svojem sestavu. Poskusite

#### Severovo Zdravilno Milo za kožo

(Severa's Medicated Skin Soap). To milo je zelo priljubljeno pri zmivanju za vso družino. Je idealno pri otročji kopeli. Možki ga visoko ceno za briti. Cena je 25 centov in 1c davka.

### Toaletne potrebičine

kot naprimer Severov Antiseptični toaletni prašek (Severa's Antiseptic Toilet Powder) bi se moralo imeti doma pri vsaki družini. Je zelo priporočljiv za uporabo pri malih otrocih, vsebuje krasen duh in zelo priljubljen pri ženskah za ohranitev lepote in tudi prijazen za možke potem ko so se obrili. Cena je 25c in 1c davka.

### Masiranje obraza

olepša kožno barvo, še posebno ako se rabi dober krim, ki pomaga naravi vzdržati mlado kožo, krasno in obvaruje pred izgubo lepote. Severov Creme (Severa's FaceCream) je vrlo poznan za to svrhu. Rabite to vsaj enkrat ali dvakrat v tednu. Cena je 35c in 2c davka.

Severova zdravila se prodavajo povsod v vseh lekarnah. Vedno zahtevajte Severova zdravila, odrecite se ponaredbam. Ako vam ni mogoče dobiti teh pri vašem lekarnarju, tedaj jih naročite od nns, pošljite z naročilom dovoljno svoto z vojnim davkom.

**W. F. SEVERA CO., Cedar Rapids, Iowa**

Ako čitaš Proletarca, pa spo- tedaj ga pokaži še tovarišu in mu se učiš ti. To bo duševni dobiček del, kar izveš ti in se raučil, česar ga priporoči, da bo tudi on to izve- znaš, da je dober list in te zanima, zate in zanj.

Pravi socialist ne sme biti rezerv- vist, ampak mora biti vedno akti- ven vojak svoje stranke. Kdor nosi svoje prepričanje le sam v se- bi, ne koristi nič ne sebi, ne svoji stvari. Prepričevati mora tiste, ki še niso prepričani.

Slovenski delavec, ki hoče biti duševno tak, kakršen je telesno, kadar se je okopal, mora čitati "Proletarca" In kakor se je tre- ba redno kopati, je treba tudi red- no čitati.

Živ bi bil človek tudi brez mila in krtače; ampak podoben bi bil vendar bolj svinji kakor človeku.

Brez svojega lista delavec ne u- mre; ali neveden ostane ravno o onih zadevah, o katerih bi moral biti najbolj poučen.

Za delavca je tako potrebno, da čita delavski list, kakor da se u- miva, kopa, da ima oprano perilo in osnaženo stanovanje.

Med knjige, katero bi moral prečitati vsakdo, ki hoče pridobiti nekoliko vpogleda v razna ver- stva, spada vsekakor *The Profits of Religion*. Spisal jo je znani so- cialistični pisatelj Upton Sinclair. Ta knjiga pomenja petnajst let njegovega dela in je edina te vrste v angleški književnosti. Knjiga (mehko vezana) stane 60c. Kdor je zmožen čitanja angleščine, naj- jo naroči v upravnistvu Prole- tarca.

#### NAPRAVITE VAŠO PIVO DOMA ZA 22c GALON.

To ni mehko pivo ali near beer, temveč pravo močno okusno in pe- nasto pivo. Mi vam preskrbimo eks- trakt hmelja in malta "Victoria", s katerega si potem izdelate po našem navodilu izvrstno pivo. Cena ekstrak- tu za 14 galonov Lager pive je \$3.00, za Porter pivo \$1.00 več. Delati pivo doma in pošiljanje ekstrakta je do- voljeno. Pošljite denar in mi vam pošljemo prosto blago.

VICTORIA SUPPLY CO.,  
656 Morton Bldg., New York, N. Y.  
(Advertis.)

Severova zdravila vzdržujejo  
zdravje v družinah.

## Zdravje družine

je najdragocenejši zaklad in bi ga bilo vsled tega treba varovati zelo oprezno napram vsem izpostavlje- nim boleznim. Po prvih znakih oslabelosti naj si bo želodca, jeter ali drobja, vzemite

# Severa's Balsam of Life

(Severov Življenski Balzam), ki je dobro poznan tonic za prebavo in gre naravnost za vzroki, ki provzro- čajo sitnosti in odstranijo komplika- cije. Deluje na jetra, omogočuje njih delovanje in konča neprebav- ljanje, zaprtje in dispepsijo. Napro- daj v vseh lekarnah. Cena 85c.

W. F. SEVERA CO.  
CEDAR RAPIDS, IOWA

### ZANIMIV ČLANEK O NADZOROVA- NJU BANKE ZVANE "CLEARING HOUSE".

Kaj to pomeni za ljudstvo, če je banka pod nadzorstvom "Clearing Housa".

Vse banke, ki imajo zvezo s Chicago Clearing House, so podvržene strogemu nadzorovanju od uradnikov tega zavoda. Pregledovanje računov in imetja se mora vršiti najmanj enkrat na leto. Izvedenci natančno preiščejo stanje vsake banke. Vso gotovino preštejejo, pregledajo vse note, varščine, vknjižbe in druge vrednostne listine, se prepri- čajo o fondih, ki so naloženi v drugih bankah in pregledajo knjige in račune. Če najdejo izvedenci kake slabe ali dvomljive vrednostne listine, se te ne štejejo več kot imovina banke. Ako se je skrčila vrednost bančnega premože- nja, mora banka kazati pravilno vred- nost v svojih knjigah. Če banka drzno špekulira in se ji pride na sled, mora to takoj opustiti. Vse, kar je slabo, ri- skirano, se mora takoj odstraniti in na- domestiti z boljšim. Če vsega tega banka hitro ne popravi in stori, izgubi vse nadaljnje ugodnosti in pravice, ki jih živjajo banke, katere so združene v Clearing House.

Kedar se odvzamejo kaki banki te ugodnosti ali če ni sprejeta v Clearing House ima slednja za to dober vzrok. Na drugi strani pa je o banki, ki je članica te zveze, že to dovolj jasen do- kaz, da ima dobro imovino, da je njen

kredit dober in da vodi svoj denarni promet po predpisih, varno in sigurno.

Načrt za nadzorovanje bank potom Clearing Housa je bil izdelan v Chicagu pred desetimi leti, od katerega časa naprej ni bankrotirala niti ena banka, ki je bila v zvezi s tem Clearing Housom. Ako je šlo na ali drugi banki slabo vsled panike ali vojske, so ji takoj pri- skočile na pomoč druge Clearing House banke in ji pomagale, dokler se niso povrnille zopet normalne razmere. Ta Clearing House nadzorovalni načrt se je pokazal tako vpešen, da so povsod, kjer koli se nahaja kak Clearing House, sprejeli ta načrt.

American State Banka je v zvezi s tem Clearing Housom, je pod njegovim nadzorstvom in ima vse privilegije te banke, kateri po da vsako leto pet po- polnih računov.

American State Banka pa je tudi pod državnim nadzorstvom in odda vsako leto pet detajliranih računov o stanju Banking Departmenta države Illinois.

Napravite NAŠO banko za VAŠO banko in Vaš denar bo varen in ga lahko dvignete, kedar ga želite.

Vprašajte za seznam naših First Gold hipotek. Kakor tudi seznam \$100.00 in \$500.00 zlatih hipotečnih bondov.

*J. F. Stepien*  
predsednik

AMERIŠKE DRŽAVNE BANKE  
Blue Island Av., vogal Loomis in 18.

**John Plhak & Co.**  
1151-1153 W. 18th Street

Chicago,  
ILLINOIS.

Modna trgo-  
vina. Velika  
zaloga moš-  
kih, ženskih  
in otroških  
oblek, izde-  
lanih po  
najmoder-  
nejšem kro-  
ju. Cene niz-  
ke.

